

Ruokaviraston raportti

Rehuvalvonnan raportti 2025

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Päiväys:	20.4.2026
Asianumero:	415/00.01.02.00.01/2026
	Ruokavirasto
Linja, osasto ja/tai yksikkö:	Elintarvikeketju, Elintarviketurvallisuusosasto, Rehujaosto
Hyväksyjä:	Tiina Lapveteläinen
Laatija/laatijat:	Ruokaviraston rehujaosto
Lisätietoja:	

SISÄLLYSLUETTELO

1 ARVIO VALVONNAN VAIKUTTAVUUDEN TOTEUTUMISESTA	3
2 REHUALAN TOIMIJOIDEN JA REHUJEN VALMISTUKSEN MÄÄRÄT	4
2.1 Rehualan toimijat	4
2.2 Rehujen valmistus, tuonti ja vienti.....	4
3 VALVONTASUUNNITELMAN TOTEUTUMINEN, SÄÄNNÖSTENMUKAISUUS JA KORJAAVAT TOIMENPITEET	6
3.1 Alkutuotannon toimijat (tilavalvonta).....	6
3.1.1 Valvontasuunnitelman toteutuminen	6
3.1.2 Säännöstenmukaisuus	8
3.1.3 Korjaavat toimenpiteet.....	10
3.2. Rehualan toimijat	10
3.2.1 Valvontasuunnitelman toteutuminen	10
3.2.2 Säännöstenmukaisuus	14
3.2.3 Korjaavat toimenpiteet.....	17
3.3 Tuotevalvonta (kotimainen valmistus, tuonti, vähittäismyynti)	18
3.3.1 Valvontasuunnitelman toteutuminen	18
3.3.2 Säännöstenmukaisuus	25
3.3.2.1 Mikrobiologisten vaarojen esiintyminen	30
3.3.2.2 Kielletty eläinvalkuainen	31
3.3.2.3 Kasvipiperäiset epäpuhtaudet, aitous ja tuhohyönteiset.....	31
3.3.2.4 Kemiaaliset haitalliset ja kielletyt aineet	31
3.3.2.5 Rehujen muuntogeenisyyden valvonta	33
3.3.2.6 Elintarvikkeita ja rehuja koskeva, eurooppalainen nopea hälytysjärjestelmä (RASFF) ja hallinnollista avunantoa koskeva järjestelmä (AAC).....	33
3.3.3 Korjaavat toimenpiteet.....	33
4 SÄÄNNÖSTENMUKAISUUDEN VARMISTAMINEN	34
4.1 Toimijoiden säännösten tuntemus	34
4.2 Valvontakäytännöt	35
5 AUDITOINNIT JA MUU SAATU PALAUTE	35
5.1. Komission suorittamat auditoinnit.....	35
5.2 Muut auditoinnit	36
5.3 Tarkastajien koulutuksesta antamat palautteet	36
5.4 Asiakaspalautteet.....	36
6 VALVONNAN RESURSSIT	37
7 MUUTOKSET SEURAAVAN VUODEN VALVONTAAN	39

1 ARVIO VALVONNAN VAIKUTTAVUUDEN TOTEUTUMISESTA

Rehervalvonnan strategisena vaikuttavuustavoitteena on varmistaa, että markkinoille saatettujen rehujen koostumus vastaa tuotteista annettuja tietoja ja että ne ovat hyvälaatuisia, turvallisia ja käyttötarkoitukseensa sopivia koko Suomen alueella. Rehuja valvotaan kaikissa rehujen tuotanto-, valmistus- ja jakeluvaiheissa. Tavoitteena on, että vaatimukset täyttävien rehunäytteiden osuus on 99 % ja että salmonellaa ei esiinny markkinoille saatetuissa elintarviketuotantoeläinten rehuissa. Molemmat tavoitteet saavutettiin. Vaatimukset täyttävillä rehunäytteillä tarkoitetaan tässä rehuissa esiintyvien haitallisten ja kiellettyjen aineiden sekä eliöiden esiintymistä suhteessa em. rehuista tehtyihin haitallisten ja kiellettyjen aineiden ja eliöiden analyysihin.

Näytteenotto ja näytteistä tehtävät analyysit kohdennetaan riskiperusteisesti. Tavoitteena on varmistua, että erityisesti ne rehut, jotka saattavat sisältää haitallisia tai kiellettyjä aineita, jäävät valvonnan näyteotantaan mahdollisimman suurella todennäköisyydellä ja valvonta on vaikuttavaa. Rehunäytteiden valvontatulosten perusteella arvioiden Suomessa valmistetut ja markkinoille saatetut rehut täyttävät suurelta osin rehulainsäädännössä rehujen turvallisuudelle ja laadulle asetetut vaatimukset. Nettikauppaa valvotaan sekä osana muuta toimijoiden valvontaa että omana kokonaisuutena. Ruokavirasto ei todennut rehuperäisiä eläinten salmonellatartuntoja tai elintarvikkeiden saastumisia. Salmonellaa todettiin rehujen tuontierissä, mutta salmonellaposiitivisten erien määrä ja koko oli edellisen vuoden tapaan keskimääräistä pienempi.

Tarkastusten perusteella rehualan toimijat noudattavat rehulainsäädännön vaatimuksia yleisesti ottaen hyvin, mutta puutteitakin löytyy. Määrällisesti eniten todettiin tänäkin vuonna lieviä, luokan kolme puutteita. Toimintavuoden aikana havaittiin ja annettiin yhdellä tarkastuksella yksi luokan 1 eli vakavin puute. Tehdyistä tarkastuksista 12:sta ei havaittu puutteita, joten toimenpiteitäkään ei edellytetty.

Kokkidiostaatteja ja lääkeaineita sisältävien rehujen tuotannossa voi tapahtua väistämättömiä, teknologisia jäämien siirtymiä seuraaviin rehujen valmistuseriin. Jäämien siirtymät sekä muut rehuissa kielletyt yhdisteet on huomioitu elintarviketuotantoeläinten rehuja valmistavien rehutehtaiden valvonnassa. Lääkerehujen valmistus elintarviketuotantoeläimille oli toimintavuonna edelleen vähäistä. Elintarviketuotantoeläimistä lääkerehuja valmistettiin ainoastaan kaloille. Elintarviketuotantoeläimille tarkoitetuissa rehuissa ei todettu jäämien enimmäismääriä ylittäviä pitoisuuksia kokkidiostaatteja eikä lääkeaineiden jäämiä.

Alkutuotannon toimijoiden valvonnassa havaittiin puutteita vain pienellä osalla valvotuista tiloista, mutta kuitenkin hiukan enemmän kuin edellisenä vuonna. Havaitut laiminlyönnit liittyivät rehujen hankintaan rekisteröidyltä rehualan toimijalta, rehu-, kasvinsuojeluaine- ja biosidikirjanpitoon sekä jätteiden, vaarallisten aineiden ym. eläinten ruokinnassa kiellettyjen tuotteiden varastointiin rehuista erillään. Kotieläintiloilla todettiin edellisen vuoden tapaan

salmonellaa tuotantoeläimissä. Kotieläinten tiloilla eläinten ruokintaan tarkoitetuista rehueristä otetuista näytteistä ei todettu salmonellaa.

Rehujen, erityisesti rehun lisäaineiden, vienti oli vilkasta, ja rehualan toimijat lähettivät vientitodistuspyyntöjä edelleen paljon, vaikkakin hieman edellisvuotta vähemmän.

Käytettävissä olevaan resurssimäärään nähden valvonta on hyvin vaikuttavaa. Se, että rehualvonta on suureksi osaksi keskitetty Ruokavirastoon, tuo mukanaan asiantuntemuksen ja toimijoiden tuntemisen keskittymän, joka luo merkittävää synergiaa eri rehualvonnan osa-alueiden välille ja mahdollistaa tehokkaan valvonnan pienillä resursseilla.

2 REHUALAN TOIMIJOIDEN JA REHUIEN VALMISTUKSEN MÄÄRÄT

2.1 Rehualan toimijat

Ruokaviraston rekisterissä oli 1.1.2025 rehualan alkutuotannon toimijoita 46 113 ja muita rehualan toimijoita 2 289. Alkutuotannon toimijoiden rekisteröinti-ilmoituksia saapui v. 2025 aikana yhteensä 717 kpl, joista uusia 189 kpl, muutoksia 373 kpl ja lopetuksia 155 kpl. Muiden rehualan toimijoiden rekisteröinti-ilmoituksia saapui yhteensä 199 kpl (246 kpl v. 2024), joista uusia ilmoituksia oli 106 (87), muutosilmoituksia 50 kpl (73) ja lopetusilmoituksia 43 kpl (86). Ilmoituksista 82 % tehtiin Touko-asiointipalvelun kautta, ja Toukon käyttö ilmoitusten antamisessa kasvoi edelleen verrattuna edelliseen vuoteen (64 %). Uusia rekisteröinti-ilmoituksia (90 %) annettiin eniten Toukon kautta kaikista ilmoitustyypeistä. Vientitodistuksia kirjoitettiin 638 kpl (378 alkuperäiskappaletta ja 260 kopiota), miltei 15 % vähemmän kuin vuonna 2024 (747 kpl).

Luomurehutoimijoita oli 1.1.2025 rekisterissä 40 kpl. Vuoden 2025 aikana uusia luomurehutoimijoita tuli viisi ja kuusi toimijaa erosi valvonnasta.

2.2 Rehujen valmistus, tuonti ja vienti

Tilastojen määrätiedot perustuvat rehualan toimijoiden ilmoittamiin tietoihin. Vuoden 2025 määrätiedot ovat alustavia ja tietoja saatetaan vielä päivittää vuoden aikana saatujen lisätietojen perusteella tai määräajan jälkeen lähetettyjen ilmoitusten perusteella. Vahvistetut määrätiedot vuodelta 2025 julkaistaan ensi vuoden valvontaraportissa.

Alustavien tietojen mukaan tuotantoeläinten rehuseoksia valmistettiin Suomessa vuonna 2025 yhteensä 1 632,3 milj. kg. Taulukosta 1 näkee, kuinka paljon yleisimpiä eläinlajikohtaisia rehuja on valmistettu. Tuotantoeläimille tarkoitettuja rehuseoksia tuotiin Suomeen vuonna 2025 40,6 milj. kg. Rehusekoittamoissa (3 kpl) valmistettujen turkisrehujen määrä oli 64,7 milj. kg ja jatkoi pienenemistään (9 % vähemmän kuin vuonna 2024).

Lemmikkieläinten ruokia valmistettiin 36,4 milj. kg. Kasvua edelliseen vuoteen verrattuna oli 14 %. Kasvu perustuu kotimaisen kuivaruuan valmistusmäärän lisääntymiseen. Lemmikkieläinten ruokia tuotiin 68,1 milj. kg.

Taulukko 1. Eläinlajikohtaisten rehujen valmistus-, tuonti ja vientimäärät vuosina 2024 ja 2025.

ELÄINLAJIKOHTAISET REHUT	2025 alustava milj. kg	2024 milj. kg
Tuotantoeläinten rehuseosten valmistus	1632	1619
vientiin	18,4	17,2
Nautojen rehuseokset	645,6	648,3
Siipikarjan rehuseokset	463,8	450,3
Sikojen rehuseokset	384,1	376,7
Hevosten rehuseokset	9,2	9,3
Turkiseläinten tuoreet rehuseokset	64,7	70,8
Tuotantoeläinten rehuseosten tuonti*	25,1	23,2
Lemmikkieläinten ruoan valmistus	36,4	31,8
vientiin	10,2	7,5
Koirien rehut**	31,6	28,6
Kissojen rehut	4,6	2,98
Lemmikkieläinten ruoan tuonti	68,1	56,2

* pl. kalanrehut

** sisältää sekä koirille että kissoille soveltuvat raakaruoat

Rehuaineita eli pääasiassa rehunvalmistukseen käytettäviä raaka-aineita valmistettiin vuonna 2025 yhteensä 1185 milj. kg. Määrä on lähes 14 % vähemmän kuin vuonna 2024 (1375 milj.kg) Tarkempi erittely rehuainetyypittäin näkyy taulukosta 2. Kasvipöeräisten rehuaineiden valmistusmäärät eivät sisällä alkutuotantoon lukeutuvaa rehukasvien viljelyä, koska rehualan alkutuotannon toimijat eivät ole vuosi-ilmoitusvelvollisia. Lemmikkieläinten ruoksi tarkoitetut kuluttajapakatut rehuaineet on raportoitu taulukossa 1.

Kasvipöeräisten rehuaineiden tuonti EU-alueelta ja kolmansista maista lisääntyi vuosi-ilmoitusten perusteella noin neljä prosenttia suhteessa edelliseen vuoteen. Eläinperäisten rehuaineiden tuonti lähes kaksinkertaistui vuodesta 2024. Kivennäisrehuaineita tuotiin vuonna 2025 saman verran kuin edellisenä vuonna.

Rehun lisäaineiden ja lisäaineiden esiseosten valmistusmäärä oli 88,3 milj.kg, mikä on reilut neljä prosenttia enemmän vuoteen 2024 verrattuna (taulukko 2). Rehun lisäaineiden ja esiseosten tuontimäärät pysyivät lähes samalla tasolla kuin vuonna 2024.

Taulukko 2. Rehuaineiden, rehun lisäaineiden ja lisäaineiden esiseosten valmistus-, tuonti ja vientimäärät vuosina 2024 ja 2025.

REHURAAKA-AINEET	2025 alustava milj. kg	2024 milj. kg
Rehuaineiden valmistus*	1 185	1 375
vientiin	305,3	342,0
Kasviperäiset	576,6	630,9
Eläinperäiset	273,3	301,8
Kivennäisrehuaineet	311,3	413,3
Rehuaineiden tuonti	670,4	640,7
Kasviperäiset	548,9	527,6
Eläinperäiset	11,1	5,6
Kivennäisrehuaineet	84,8	85,0
Lisäaineiden ja esiseosten valmistus	88,5	84,9
vientiin	65,8	55,8
Lisäaineiden ja esiseosten tuonti	19,7	19,4

Rehujen vientimäärissä Suomen ulkopuolelle oli edelleen havaittavissa kautta linjan kasvua (taulukko 1 ja taulukko 2). Tuotantoeläinten rehuseoksia vietiin 18,4 milj. kg (7 % enemmän kuin vuonna 2024), lemmikkieläinten ruokia 10,2 milj. kg (36 % enemmän kuin vuonna 2024) ja rehujen lisäaineita ja esiseoksia 65,8 milj.kg (18 % enemmän kuin vuonna 2024).

Rehuaineiden vienti sitä vastoin väheni 11 % vuodesta 2024, mikä on linjassa sen kanssa, että rehuaineiden valmistus on laskenut vuodesta 2024.

3 VALVONTASUUNNITELMAN TOTEUTUMINEN, SÄÄNNÖSTENMUKAISUUS JA KORJAAVAT TOIMENPITEET

3.1 Alkutuotannon toimijat (tilavalvonta)

3.1.1 Valvontasuunnitelman toteutuminen

Rehualan alkutuotannon toimijoiden valvonta on pääosin yhtä aikaa sekä rehulainsäädännön että maataloustukiin liittyvän ehdollisuuden valvontaa. Tilat valittiin valvontaan sekä satunnaisesti että painotetusti Ruokaviraston määrittelemien ehdollisuuden otantojen perusteella. Eläintilojen painotetussa otannassa huomioitiin tuotantosuurta, eläintuotannon monipuolisuus (sekatilat), valvontatulokset ja tilan koko. Kasvutilojen painotetussa otannassa huomioitiin rehuksien viljely ja aikaisemmat laiminlyönnit. Otantavalvonnan lisäksi rehualan alkutuotannon toimijoiden valvontaa voidaan tehdä johonkin laiminlyöntiepäilyyn perustuen tai muun valvonnan, esim. rehujen seleeni- ja homemyrkkyseläilyksen sekä markkinavalvonnan (kalanviljelylaitokset), yhteydessä.

ELY-keskusten tarkastajat valvoivat yhteensä 405 otantatilaa, joista 278 oli kasvi- ja 127 eläintilaa. ELY-tarkastajat valvoivat tilat Ruokaviraston laatiman suunnitelman ja ohjeistuksen mukaisesti. Tavoitteena oli valvoa vähintään 1 % tukia hakeneista maatiloista, mikä toteutui. Eläintilaotantaan tulleista tiloista 14:sta ei ollut enää eläimiä ja ne valvottiin soveltuvin osin kasvinviljelytilana. Yhdellä otantaan tulleella eläintilalla ei ollut valvottavaa eli ei eläin- eikä kasvintuotantoa, mikä on huomattavasti vähemmän kuin edellisellä vuonna. Kasvitilaotantojen tiloilla ei ollut tuotantoeläimiä, joten niiden rehualvontaa ei ollut tarvetta laajentaa eläintilavalvonnaksi. Otantavalvontojen lisäksi rehualan alkutuotannon toimijan valvonta tehtiin kolmella kalanviljelylaitoksella ja kuudella seleeni-/homemyrkkyseurannan tilalla (Taulukko 3).

Valtaosalla valvotuista otantoihin tulleista eläintiloista oli vain märehittijöitä (72 %), mutta valvonnassa oli myös eri eläinlajeja pitäviä sekatiiloja (4 %), sikatiiloja (9 %) ja siipikarjatiiloja (12 %). Siipikarja- ja sekatiiloja oli valvonnassa hiukan aiempaa enemmän, mutta sikatiiloja oli vähemmän. Otantatiloilta otettiin yhteensä 33 rehunäytettä, mikä oli suunnitelman mukaisesti vähemmän kuin edellisinä vuosina. Näytteistä 30 % oli tilaseoksia, 55 % viljoja ja 15 % teollisia rehuseoksia. Lisäksi neljältä kalanviljelylaitokselta otettiin viisi näytettä teollisista rehuseoksista markkinavalvonnan yhteydessä. Muista kuin kalanrehuista analysoitiin kiellettyjä eläinvalkuaisia sekä muita visuaalisia poikkeamia, kuten tuholaisia, torajyviä ja hukkakauraa. Kuudesta vuoden 2025 sadon viljanäytteestä tutkittiin Ruokavirastossa pikatestillä DON-homemyrkkyyä ja referenssimenetelmällä myös 17 muuta homemyrkkyy-yhdistettä.

Taulukko 3. Valvottujen rehualan alkutuotannon toimijoiden ja kielletyn eläinvalkuaisen tutkimiseksi otettujen rehunäytteiden määrä v. 2025.

	Tavoite kpl	Toteutuma kpl	Toteutunut %
Tilat	406	414	102
Näytteet	43	33	77

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset (ELY) tarkastivat kaikilla tiloilla rehukirjanpidon sekä biosidien ja kasvinsuojeluaineiden käyttökirjanpidon. Lisäksi tarkastettiin, että rehut oli hankittu rekisteröityneiltä tai hyväksytyiltä toimijoilta ja että tila itse oli rekisteröitynyt rehualan alkutuotannon toimijaksi.

Tarkastajat valvoivat eläintiloilla ja kalanviljelylaitoksilla myös käsitellyn eläinvalkuaisen varastointia ja rehukäyttöä. Eläintiloilla tarkastettiin myös toimijan rekisteröitymistä edellyttävien maitotuotteiden rehukäyttöä. Toimintavuonna rekisteröitiin yksi maitotuotteita eläinten ruokinnassa käytävä tila. Käsiteltyä eläinvalkuaista tai sitä sisältävää täydennysrehua käyttävän rehualan alkutuotannon toimijan ja lääkerehua valmistavan tilasekoittajan tulee olla Ruokaviraston hyväksymä/rekisteröimä. Neljä tilaa rekisteröitiin sioista saatavaa käsiteltyä eläinvalkuaista sisältävän täydennysrehun käyttäjiksi siipikarjan ruokinnassa ja 12 kalanviljelylaitosta hyväksyttiin lääkerehun tilasekoittajiksi.

Lisäksi tarkastajat valvoivat eläintiloilla rehuvarastojen tunnisteiden merkinnät, kirjasivat ylös havaitut tuhoeläimet tai niiden jäljet ja käytetyn tuholäistorjunnan sekä tarkastivat orgaanisten lannoitteiden ja maanparannusaineiden varastointia. Lisäksi valvottiin jätteiden, vaarallisten aineiden, kasvinsuojeluaineiden, biosidien ym. eläinten ruokinnassa kiellettyjen aineiden ja lääkerahujen varastointia ja käsittelyä erillään rehuista.

ELY-tarkastajat ottivat maataloilta 45 säilörehu- ja muu karkearehunäytettä (tavoite 60) kansallista seleeniseuranta varten. Seurannassa selvitetään lannoitteisiin lisätyn seleenin vaikutusta rehujen ja eläimistä saatavien elintarvikkeiden seleenipitoisuuteen.

3.1.2 Säännöstenmukaisuus

Yhden tilan ohranäytteestä todettiin kiellettyä eläinvalkuaista (verijauhoa). Tuhohyönteisiä todettiin yhdessä rehunäytteessä (6 kpl 2024, 14 kpl 2023, 2 kpl 2022, 8 kpl 2021), mikä normaalisti johtaa rehun säilytyspaikan puhdistuskehotukseen, mutta tässä rehun käyttö kiellettiin verijauholöydöksen vuoksi. Jyrsijän ja linnun ulostetta todettiin kahdessa rehunäytteessä (3 kpl 2024, 6 kpl 2023, 0 kpl 2022, 5 kpl 2021). Hukkakauraa tai torajyviä ei todettu. Visuaalisia poikkeamia todettiin suhteellisesti vähemmän kuin edellisellä vuonna.

Kuudesta viljanäytteistä (kolme kauraa, kaksi ohraa ja yksi vehnä) tutkittiin pikamenetelmällä DON-homemyrkyä. Näytteiden DON-pitoisuudet olivat 150, 1600, 2800, 84, 660 ja 1600 µg/kg 12 % kosteutta sisältävää rehua. Näytteet tutkittiin myös referenssimenetelmällä 17 muun homemyrkyksen osalta, joista useiden eri DON-yhdisteiden lisäksi todettiin T-2- ja HT-2-toksiinia, zearalenonia ja okratoksiini A:ta, mutta pitoisuudet eivät ylittäneet ohjearvoja.

Rehualan alkutuottajien valvonnassa todetut poikkeamat ja tarkastuksilla havaitut puutteet on esitetty taulukossa 4. Puutteiden lukumäärä oli suhteellisesti suurempi kuin edellisvuonna, koska erityisesti valvottujen kasvitilojen määrä oli huomattavasti pienempi kuin aikaisemmin. Suurin osa puutteista liittyi kirjanpitoihin ja rehualan alkutuotannon toimijaksi rekisteröitymättömyyteen. Tarkastajat tekivät suhteellisesti edellisiä vuosia vähemmän havaintoja tuhoeläimistä tai niiden jäljistä eläintilojen rehuvarastoalueilla. Tarkastajat antoivat neuvontaa liittyen mm. rekisteröintiin, rehuvarastojen tunnisteisiin, rehujen hygieeniseen varastointiin, tuholäistorjuntaan ja biosidikirjanpitoon.

Taulukko 4. Todetut puutteet (kpl) rehualan alkutuotannon toimijoiden valvonnassa 2025 ja 2024.

Todettu puute	2025	2024
Rehunäytteessä tuho- tai muita hyönteisiä	1	6
Rehunäytteessä todettiin kiellettyä eläinvalkuaista	1	0
Kirjanpito rehuista, kasvinsuojeluaineista tai biosideista on puutteellinen	10	14
Jätteitä, vaarallisia aineita, kemikaaleja, siemeniä tai lääkerehuja ei ole varastoitu asianmukaisesti erillään rehuista tai eläinten pitopaikoista tai muu epäasiallinen rehujen varastointi	4	1
Rehun hankinta rekisteröitymättömältä rehualan toimijalta	1	2
Käsitellyn eläinvalkuaisten käyttöön vaadittavaa rekisteröintiä tai hyväksyntää ei ole	0	0
Maitotuotteiden rehukäyttöön vaadittavaa rekisteröintiä ei ole	0	2
Rekisteröintiä rehualan alkutuotannon toimijaksi ei ole (eläntilat)	9	11
Rehuvästöjen tunnisteiden merkitsemisessä puutteita (eläntilat)	4	2
Yhteensä	30	38

Ehdollisuuden rehuvaatimusten noudattamisessa havaittiin laiminlyönti viidellä eläntilalla. Ne johtivat neljään vähäiseen laiminlyöntiin (rehut hankittu rekisteröidyltä/hyväksytyltä toimijalta, jätteiden, vaarallisten ym. kiellettyjen aineiden ym. varastointi erillään rehuista ja biosidikirjanpito 2 kpl) sekä yhteen 1 %:n (kiellettyjen aineiden varastointi) ja yhteen 5 %:n tukiseuraamukseen (kiellettyjen aineiden varastointi). Neljällä kasvitilalla todettiin laiminlyöntejä ehdollisuuden neljässä rehuvaatimuksessa, mikä on suhteellisesti samaa tasoa kuin edellisenä vuonna. Puutteista seurasi kaksi vähäistä laiminlyöntiä (rehu- ja kasvinsuojeluainekirjanpito) ja seitsemän 3 %:n tukiseuraamusta (rehukirjanpito 2 kpl, kasvinsuojeluainekirjanpito 2 kpl, biosidikirjanpito 2 kpl, kiellettyjen aineiden varastointi). Kalanviljelylaitosten valvonnassa havaitut laiminlyönnit liittyivät rehualan alkutuotannon toimijan rekisteröinnin puuttumiseen (1 kpl) ja rehuvästöjen tunnisteiden merkintöiden puutteisiin (2 kpl).

Seleeniseurantaa varten v. 2025 otettujen säilörehunäytteiden (yht. 45 kpl) keskimääräinen seleenipitoisuus oli teollisilla lannoitevalmisteilla lannoitetuilta nurmilla korjatussa rehussa 0,23 mg/kg ka (0,23 v. 2024, 0,15 v. 2023) ja karjanlannalla lannoitetuilta tai lannoittamattomilta nurmilla tehdyissä rehunäytteissä 0,03 mg/kg ka (0,04 v. 2024, <0,04 v. 2023). Vuonna 2025 otetuissa näytteissä ei todettu huomattavan korkeita seleenipitoisuuksia suhteutettuna rehun lisäaineasetuksessa seleenin enimmäispitoisuudelle asetettuun rajaan 0,5 mg/kg 12 % kosteutta sisältävää rehua. Lähes kaikkien lannoittamattomien ja karjanlannalla lannoitettujen säilörehujen seleenipitoisuus jäi alle Luonnonvarakeskuksen (Luke) ruokintasuositusten. Teollisilla valmisteilla lannoitetuista nurmista tehdyt karkearehut sisältävät seleeniä yleensä ruokintasuositusten mukaisesti tai ne ylittäen.

Eläinten salmonellatartunnan lähteen selvittämiseksi yhdelle tilalle järjestettiin rehunäytteenotto valvontavuoden aikana. Rehuista ei todettu salmonellaa. Rehuselvityksiä rehujäätöön tuli yhteensä kahdeksan. Seitsemän kohdalla arviointiin, että tilan

rehunäytteenotolle ei ole perustetta. Rehuselvitysten tarkastelussa käydään läpi kaikki viranomaisnäytteenoton (ml. kolmasmaatuonti) ja rehujen valmistajien omavalvonnan näytteenoton (ml. sisämarkkinatuonti) salmonellatulokset usean vuoden ajalta.

3.1.3 Korjaavat toimenpiteet

Kaikista edellä kuvatuista puutteista on annettu rehualan alkutuotannon toimijoille ilmoitus, huomautus, toimenpidekehoitus tai rehun käyttökielto. Lisäksi ehdollisuuden rehuvaatimusten laiminlyönneistä on annettu tukiseuraamukset.

3.2. Rehualan toimijat

3.2.1 Valvontasuunnitelman toteutuminen

Ruokavirasto valvoo rehualan toimijoita tarkastuskäynnein riskin kokonaisarviointiin perustuvan suunnitelman mukaisesti. Riskipisteytys on toteutettu rehuhygieniatarkastusten osalta Elmo -järjestelmässä. Riskipisteytyksen lähtötietoja ovat tuotantomäärät rehutyypeittäin, rehuhygienia-asetuksen mukainen hyväksyntä, kalajauhon tai muun eläinvalkuaisen (sika-/siipikarja-/hyönteis-PAP, Processed Animal Protein) käyttö valmistuksessa, lääkerahujen valmistus, maitopohjaisten sivutuotteiden valmistus ja jakelu, edellisestä tarkastuksesta kulunut aika ja todetut puutteet sekä rehualan toimijan hyväksyntähakemukset. Tarkastettavien toimijoiden valinnassa on huomioitu ilmoitukset omavalvonnan salmonellalöydöksistä.

Etämarkkinoinnin ja -myynnin valvontaan liittyvät etätarkastukset kohdistetaan niihin toimijoihin, joiden markkinoinnissa ja/tai tuotteiden etiketeissä havaitaan puutteita tai säädöstenvastaisuuksia. Erityishuomiota kiinnitetään markkinointiväittämiin.

Sivutuotetoimijoiden riskinarviointiin vaikuttaa tuotantomäärien ja edellisten tarkastusten lisäksi keskeisimmin se, käytetäänkö valmistuksessa raakoja vai käsiteltyjä eläinperäisiä sivutuotteita ja mille eläinlajeille lopputuote on tarkoitettu.

Taulukko 5 sisältää Ruokaviraston eri rehutoimialasektoreille suunnitellut ja toteutuneet tarkastukset. Toimintojen mukaan raportoidut tarkastukset menevät osittain päällekkäin. Esimerkiksi joidenkin rehujen valmistajien tarkastusten yhteydessä katsottiin myös hyväksynnän alainen rehun lisäaineiden maahantuonti.

Taulukko 5. Rehualan toimijat eri sektoreilla; suunnitellut ja suoritettut tarkastukset vuonna 2025.

Tarkastuskohde/toiminta	Toimijoiden määrä 1.1.2025	Tarkastukset suunnitelma	Tarkastukset toteuma	%
Rehujen (rehuaineet, rehuseokset, lisäaineet, esiseokset) valmistus	494	47	46	98
Varastointi päätoimintona	137	6	6	100
Tuotantoeläinten rehujen vähittäiskauppa (ELYjen suorittamat tarkastukset)	636	20	20	100
Tarkastuskohde/toimija				
Hyväksytyt rehun lisäaineiden maahantuojat ja/ tai välittäjät	37	14	12	86
Kuljetusvälineet (valtuutettujen tarkastajien ja laitostarkastajien suorittamat tarkastukset)	494* (709)	40**	41	103
Maitoalan laitokset	30	5	5	100
Turkiseläimille rehua valmistavat rehusekoittamot (turkisrehusekoittamot)	7***	0	0	-
Käsittelylaitokset (luokan 2 ja 3 rehuaineita tuottavat laitokset)	19	7	8	114
Lemmikkieläinten rehua valmistavat hyväksytyt laitokset	38	8	11	138
Luomurehualan toimijat	40	40	40	100

* Irtorehujen kuljettavien kuljetusliikkeiden määrä, sulkeissa kuljetusliikkeiden kokonaismäärä.

** Irtorehujen kuljetusvälineisiin kohdistuvat suunnitellut tarkastukset.

*** kahdessa sekoittamossa ei toimintaa tällä hetkellä

Ruokavirasto suunnitteli tekevnsä 59 rehuhygieniasetuksen mukaista tarkastusta hyväksyntätarkastukset mukaan lukien. Tarkastusmäärä asetettiin valvontasuunnitelmassa ja määrä suhteutettiin käytössä olleeseen henkilöresurssiin. Tarkastuksia kohdistettiin niihin rehualan toimijoihin, joilla on toimintona rehujen valmistus, varastointi tai maahantuonti/välitys. Tarkastuksia tehtiin yhteensä 58 eli toteumaprosentti oli 98. Tarkastuksista ennalta ilmoittamatta tehtiin 34 %. Suurin osa tarkastuksista tehtiin paikan päällä ja vain kolme tarkastusta tehtiin etätarkastuksina. Laitostarkastuksista 7/58 eli 12 % kohdistui aikaisemmin tarkastamattomiin toimijoihin. Rehuhygieniasetuksen mukaisesti hyväksytyjä toimijoita tarkastettiin 19. Valvontasuunnitelman ulkopuolelta tuli lääkerehuasetukseen liittyviä tilasekoittajien hyväksyntähakemuksia ja näitä tarkastuksia tehtiin yhdessä ELY-keskuksien kanssa 12.

Rehuhygieniatarkastuksissa rehuseosten valmistajia tarkastettiin 17, joista neljä oli rahtisekoittajia ja yksi rehuosuuskunta. Rehuaineiden valmistajia tarkastettiin 22. Tarkastetuista rehuaineiden valmistajista viisi oli maitoalan laitoksia. Rehun lisäaineiden ja esiseosten valmistajia tarkastettiin seitsemän. Hyväksytyjä rehujen markkinoille saattajia tarkastettiin 12. Toimijoita, jotka ovat ensisijaisesti varastointiliikkeitä, tarkastettiin kuusi.

Viidessä varastoituihin irtorehujain ja yksi oli ainoastaan pakattujen rehujen varastointilaitos. Kuljetusliikkeitä ei valvontavuonna valikoitunut tarkastuskohteeksi, vaan tänä vuonna keskityttiin irtorehujen kuljetuskalustotarkastuksiin. Tarkastuskohteiksi valikoiduista kahdella ei ollut enää rehualan toimintaa, joten tarkastusta ei tehty.

Toimintavuonna ei tullut uusia hakemuksia liittyen rehuhygienian—asetuksen mukaiseen hyväksyntään, mutta tarkastuksella havaittiin, että hyväksytty toimija oli laajentanut toimintaa eri toimipaikkaan ja uudelle toimipaikalle edellytettiin hakemaan hyväksyntä. TSE-asetukseen liittyen yksi rehutehdas poistettiin hyväksytyjen kalajauhon käyttäjien listalta toimijan aloitteesta, koska kalajauhon käyttö oli loppunut. Lisäksi yksi rehutehdas hyväksyttiin sikaPAP käyttäjäksi. Ajantasaiset TSE-laitoslistat julkaistaan nettisivuilla. Valvontavuoden aikana tarkastettiin kolme TSE-hyväksyttyä rehutehdasta ja neljä rahtisekoittajaa.

Elintarviketuotantoeläinten lääkerehuja valmisti toimintavuonna yksi rehutehdas, mutta loppuvuodesta uusia lääkerehun tilasekoittajahakemuksia tuli 14. Lääkerehun tilasekoittaja on maatila tai vesiviljelytila, joka sekoittaa itse eläinlääkärin määräämää esisekoitetta rehuun käytettäväksi ainoastaan kyseisellä tilalla. Näiden uusien tilasekoittajien hyväksyntähakemukset käsiteltiin ensin Ruokavirastossa, jonka jälkeen paikan päällä tarkastuksen teki ELY-keskuksen tarkastaja. Päätökset hyväksynnästä ja mahdolliset edellytetyt toimenpiteet tehtiin tarkastuksen jälkeen Ruokavirastosta käsin. Hyväksytyt lääkerehutoimijat löytyvät rehualan toimijaluettelosta Ruokaviraston nettisivuilta. Lisäksi hyväksyttiin yksi uusi lemmikkieläinten lääkerehujen jälleenmyyjä. Lääkerehutoimijoiden lukumäärä lisääntyi paljon verrattuna edellisvuosiin, mutta toisaalta moni turkispuolen lääkerehutoimija myös lopetti. Lääkerehujen valmistusmäärät myös hieman kasvoivat verrattuna edelliseen vuoteen.

Ruokavirasto kiinnitti rehutehtaiden tarkastuksissa erityisesti huomiota HACCP-järjestelmiin sekä laadunvarmistusnäytteenottoon salmonellan ja haitallisten aineiden toteamiseksi. Laitostarkastusten yhteydessä tarkastettiin myös kokkidiostaattijäämien hallintaa, muuntogeenisten ja tavanomaisten rehujen erillään pitoa sekä TSE-asetuksen edellyttämää kalajauhon/muiden käsiteltyä eläinvalkuaista sisältävien rehujen erillään pitämistä märehitijän/muiden elintarviketuotantoeläinten rehuista, mille ko. eläinvalkuainen ei ole sallittu.

Ruokavirasto valvoo eläimistä saatavia, rehuksi käytettäviä sivutuotteita luokan 2 ja 3 käsittelylaitosten, lemmikkieläinten ruokia valmistavien laitosten ja turkiseläimille rehua valmistavien laitosten (teurastamojen yhteydessä olevat keräyskeskukset, turkisrehusekoittamot) osalta. Luokan 2 ja 3 käsittelylaitoksilta sekä lemmikkieläinten ruokia valmistavilta laitoksilta edellytetään hyväksyntää, keräyskeskuksilta ja turkisrehusekoittamoilta rekisteröintiä. Varastot ja kuljettajat rekisteröidään lähtökohtaisesti ainoastaan rehualan toimijoiksi, vaikka ne varastoisivatkin myös sivutuotteista johdettuja tuotteita, kuten kalajauhoa. Ruokavirasto valvoo myös niitä, mutta valvontamäärät sisältyvät muiden varastojen ja kuljetusliikkeiden määrään.

Ruokaviraston tarkastuseläinlääkärit valvovat sivutuotteiden rehuksi toimittamista teurastamoissa ja niiden yhteydessä olevissa elintarvike- ja sivutuotealan laitoksissa. Valvonta tehdään Oiva-ohjeistuksen mukaisesti osana muuta elintarvikehuoneistojen sivutuotevalvontaa.

Rehujen valvontasuunnitelman mukaiset sivutuotealan laitosten tarkastukset toteutuivat suunnitellusti. Tarkastuksia tehtiin yhteensä 17, ja niillä tarkastettiin 20 eri laitoksen asioita. Valvontasuunnitelman mukaisista tarkastuksista 31 % tehtiin ennalta ilmoittamatta, mikä vastaa suunniteltua.

Valvontasuunnitelman mukaan oli tarkoitus tarkastaa yksi rehusivutuotteiden välittäjä, mutta se jäi toteutumatta, kun toimija ilmoitti lopettamisesta tammikuun aikana. Uusia laitoksia hyväksyttiin valvontavuoden aikana yhteensä kuusi: neljä lemmikkieläinten ruokia valmistavaa laitosta ja kaksi käsittelylaitosta (hyönteisPAP ja siipikarjaPAP). Turkisrehusektorille ei tehty tänä vuonna rehuvalvonnan tarkastuskäyntejä, mutta niihin on kohdistettu sivutuotepuolen valvontaa. Tarkemmat tiedot eläimistä saatavien sivutuotteiden valvonnasta löytyvät sivutuotesektorin valvontaraportista.

Ruokavirasto teki yhden vientitarkastuksen käsittelylaitokseen (kalajauho) Yhdysvaltoihin vientiä varten. Valvontavuoden alussa erilliset Euraasian vientitarkastukset lopetettiin valvontajärjestelmän lakkauttamisesta johtuen, joten näitä tarkastuksia ei enää tehty.

Luomurehutoimijoista kaikille valvontaan kuuluville tehtiin vuosittainen tarkastus suunnitelman mukaisesti. Kuusi toimijaa erosi luomurehuvalvonnasta valvontavuoden aikana. Uusille luomurehutoimijoille tehtiin viisi alkutarkastusta. Lisäksi tehtiin neljä (10 % toimijoiden määrästä) ennalta ilmoittamatonta ja ylimääräistä luomurehutarkastusta.

Irtorehun kuljetusvälineiden tarkastuksia tehtiin viidentoista eri toimijan tehtaalla. Tarkastukset tehtiin pistokokeina ja suunnattiin mahdollisimman tasapuolisesti eri kuljetusliikkeiden kalustoon. Eri kuljetusliikkeitä osui valvontaan 30 kpl. Toteutuneiden tarkastusten määrä ylitti tavoitteen. Vuonna 2025 tarkastettiin 41 kuljetusvälinettä (v. 2024 35).

Tuotantoeläinten rehuja myyvien vähittäiskauppojen rehuhygieniasetuksen (EY/183/2005) mukaiset tarkastukset tehtiin ELY-keskusten toimesta Ruokaviraston ohjeiden mukaisesti. Tarkastuksen tarkoituksena on selvittää, noudattavatko toimijat rehuhygieniasetuksen vaatimuksia, minkä lisäksi tarkastuksilla tarkastetaan rehujen pakkausmerkintöjä. Tarkastuksen kohteeksi voidaan valita kauppaketjuihin kuuluvia myymälöitä, yksityisiä myymälöitä ja meijereiden yhteydessä toimivia myymälöitä. Tarkastukset tehdään pääasiassa ennalta ilmoittamatta. ELY-keskusten tarkastajat tarkastivat valvontavuoden aikana 20 tuotantoeläinten rehuja myyvää vähittäiskauppaa.

3.2.2 Säännöstenmukaisuus

Ruokavirasto luokittelee rehualan toimijoiden tarkastuksissa todetut puutteet ja niiden perusteella rehualan toimijoilta edellytetyt toimenpiteet kolmeen luokkaan siten, että 1. luokan puutteet ovat vakavimpia ja 3. luokan puutteet lievimpiä. Lisäksi rehualan toimijalle voidaan antaa toiminnan parantamiseksi toimintaan liittyviä kehitysehdotuksia, joiden osalta lainsäädännössä ei esitetä täsmällisiä vaatimuksia. Kehitysehdotukset eivät ole toimijaa sitovia. Puutteen vakavuusluokan lisäksi edellytetyt toimenpiteet on jaettu 10:een eri kategoriaan riippuen siitä, mihin edellytetty toimenpide liittyy. Luokkia ovat esim. raaka-aineisiin liittyvät, tietojen kirjaamiseen tai HACCP- järjestelmään liittyvät puutteet.

Rehuhygienia-asetuksen mukaisissa tarkastuksissa sekä hyväksyttävien lääkerehutoimijoiden/TSE-hyväksyntätarkastuksissa toimijoilta edellytettiin taulukoiden 6 a ja 6 b mukaisesti yhteensä 197 korjaavaa toimenpidettä ja annettiin 73 kehitysehdotusta. Edellytettyjen toimenpiteiden lukumäärä suhteutettuna tarkastuskäynteihin kasvoi verrattuna edelliseen vuoteen. Kehitysehdotuksia annettiin myös hieman enemmän. Toimintavuoden aikana havaittiin ja annettiin yksi luokan 1 eli vakavin puute yhdessä rehuhygienia-asetuksen mukaisessa tarkastuksessa. Ykkösluokan puute liittyi rehuerin jäljitettävyyteen eli tietojen kirjaamiseen. Toimijalta edellytettiin toiminnan välitöntä korjaamista liittyen tietojen kirjaamiseen varastoinnin yhteydessä.

Luokan 1 puutteiden lisäksi havaittiin luokan 2 puutteita, joita todettiin 60 kappaletta. Tämä oli enemmän kuin edellisvuonna. Lukumääräisesti luokan 2 puutteiden johdosta edellytetyt toimenpiteet kohdistuivat eniten HACCP- järjestelmään (22 kpl) sekä laadunvarmistukseen (17 kpl). Tänäkin valvontavuonna eniten todettiin lieviä eli luokan 3 puutteita (136 kpl). Näitä luokan 3 puutteita annettiin lukumäärällisesti eniten tukijärjestelmiin, laadunvarmistukseen sekä pakkausmerkintöihin liittyen.

Ruokaviraston valvonnassa toteamat säännösten vastaisuudet liittyivät lukumäärällisesti eniten tukijärjestelmiin (kuten kunnossapito, kalibrointi, tuhoeläintorjunta, puhtaanapito) sekä laadunvarmistukseen (näytteenotto, vastanäytteet ja niiden sinetöinti, ohjeistus). Yhteensä näitä puutteita oli 84 kpl eli niiden osuus oli vajaa puolet todetuista puutteista (n. 40 %). Tarkastuksilla todettiin puutteita myös liittyen HACCP- järjestelmiin, pakkausmerkintöihin (ml. nettisivuilla esitettyihin kiellettyihin väittämiin kuten sairauksien hoito) sekä tietojen kirjaamiseen.

Yhdeksällä tarkastuksella ei havaittu puutteita eikä siten edellytetty toimenpiteitäkään.

Taulukko 6 a. Todetut puutteet (kpl), joiden perusteella on edellytetty korjaavia toimenpiteitä. ¹⁾

	Luokka 1	Luokka 2	Luokka 3	Yhteensä
Raaka-aineet	-	1	5	6
Tilat ja laitteet	-	4	8	12
Tukijärjestelmät	-	6	38	44
Henkilöstö	-	-	-	-
Laadunvarmistus	-	17	23	40
Tietojen kirjaaminen	1	5	10	16
Valitukset ja takaisin veto	-	2	9	11
HACCP	-	22	12	34
Pakkausmerkinnät	-	3	22	25
Rekisteröitymättömät toimijat	-	-	9	9
	1	60	136	197

1) Ei sisällä sivutuoteasetuksen mukaisissa tarkastuksissa tai vähittäiskauppojen tarkastuksissa todettuja puutteita. Sisältää hyväksyntätarkastuksissa todetut puutteet.

Taulukko 6 b. Havainnot (kpl), joiden perusteella on annettu kehitysehdotuksia

Puuteryhmä	Kirjattu määrä
Raaka-aineet	6
Tilat ja laitteet	4
Tukijärjestelmät	8
Henkilöstö	18
Laadunvarmistus	8
Kirjanpito	7
Valitukset ja takaisin veto	4
HACCP	5
Pakkausmerkinnät	9
Rekisteröidyt toimijat	4
Summa	73

Ruokavirasto asetti edellytetyille toimenpiteille päätöksellä määräajan, johon mennessä asia tuli saattaa kuntoon ja raportoida Ruokavirastoon.

Valvontakäyntien lisäksi valvontaa kohdennettiin kotimaisten toimijoiden nettisivujen markkinointimateriaalin ja rehujen merkintöjen valvontaan. Huomiota kiinnitettiin erityisesti markkinointiväittämiin. Valvontavuoden aikana neljää toimijaa huomautettiin sähköpostitse nettisivuilla esitetyistä rehujen merkinnöistä. Rehujen merkintöjä valvottiin lisäksi hevosmessuilla ja lemmikkimessuilla. Messuilla tehdyn valvonnan seurauksena neljää toimijaa huomautettiin sähköpostitse merkintöihin liittyen, minkä lisäksi messuilla tehdyt havainnot huomioitiin yhden toimijan laitostarkastukseen liittyvällä päätöksellä. Toimijat korjasivat nettisivujaan valvontatoimenpiteiden johdosta.

Sivutuoteasetuksen mukaan hyväksytyjen ja rekisteröityjen laitosten

valvontasuunnitelman mukaisilla ja hyväksynnän siirtoihin liittyvillä tarkastuksilla todettiin

yhteensä 20 puutetta, joista 6 oli luokan 2 puutteita ja 16 luokan 3 puutteita (Taulukko 6 c). Luokan 1 puutteita ei havaittu. Kaikkiin havaittuihin puutteisiin liittyen edellytettiin korjaavia toimenpiteitä.

Luokan 2 puutteet liittyvät vaatimustenvastaiseen tai heikkolaatuiseen rehuun, puutteelliseen CCP-kirjanpitoon, kokonaan puuttuviin rehumerkintöihin ja puuttuvaan tai puutteelliseen rehujen laadunvarmistukseen (näytteenotto). Luokan 3 puutteita todettiin eniten omavalvontasuunnitelmissa (ml. tukijärjestelmien kirjanpito) ja HACCP-järjestelmissä, pakkausmerkinnöissä, laadunvarmistuksessa (vastanäytteet) sekä yhteistyökumppaneiden rekisteröinneissä.

Taulukko 6 c. Todetut puutteet (kpl), joiden perusteella on edellytetty korjaavia toimenpiteitä sivutuoterehulaitosten valvonnassa.

	Luokka 1	Luokka 2	Luokka 3	Yhteensä
HACCP	-	-	3	3
Henkilöstö	-	-	-	-
Laadunvarmistus	-	3	3	6
Pakkausmerkinnät	-	1	2	3
Raaka-aineet	-	-	1	1
Rekisteröitymättömät toimijat	-	-	3	3
Tietojen kirjaaminen	-	-	1	1
Tilat ja laitteet	-	-	-	-
Tukijärjestelmät	-	-	5	5
Valitukset ja takaisin veto	-	-	-	-
	0	6	16	22

Sivutuoterehulaitosten valvonnan yhteydessä annettiin 17 tarkastuskäynnillä (joista 6 hyväksyntätarkastuksia) yhteensä 22 kehitysehdotusta (taulukko 6 d).

Taulukko 6 d. Havainnot (kpl), joiden perusteella on annettu kehitysehdotuksia.

	Kirjattu määrä
HACCP	3
Henkilöstö	-
Laadunvarmistus	2
Pakkausmerkinnät	1
Raaka-aineet	3
Rekisteröitymättömät toimijat	-
Tietojen kirjaaminen	6
Tilat ja laitteet	2
Tukijärjestelmät	5
Valitukset ja takaisin veto	2
Summa	24

Seuraamusmaksuja ei määrätty valvontavuoden aikana.

Irtorehun kuljetusautojen tarkastuksissa (yht. 41 kpl) havaittiin puutteita eniten salmonellanäytteenotossa (taulukko 7). Lastaustilojen siisteyden todettiin olevan tyydyttävä kahdella tarkastuksella, muilla tarkastuksilla lastaustilojen siisteys oli hyvällä tasolla. Auton lastitilojen siisteyden ei todettu olevan välttävä tai huono yhdelläkään tarkastuksella. Salmonellanäytteenotto puuttui tai näytteenotto oli puutteellista viidessätoista autossa. Viranomaisnäytteet salmonellan toteamiseksi otettiin yhdestä kuljetusvälineestä; näytteessä ei todettu salmonellaa. Tarkastetuista kuljetusliikkeistä yksi ei ollut rekisteröitynyt rehualan toimijaksi.

Kuljetusvälineiden tarkastusten vaikuttavuutta on pyritty parantamaan laatimalla päätös sellaisiin tarkastuksiin liittyen, joilla havaittiin selkeitä puutteita. Mikäli ajoista tai puhdistuksista- ja desinfioinneista ei ollut kirjanpitoa tai salmonellanäytteenotto oli puutteellista, laadittiin päätös puutteiden korjaamiseksi edellytetyistä toimenpiteistä. Päätöksiä laadittiin valvontavuoden aikana kaksitoista.

Taulukko 7. Kuljetusautojen tarkastuksissa havaitut puutteet v. 2025

Puuteryhmä	Puutteita, kpl	Osuus tarkastetuista, %
Puhdistuskirjanpito	4 (ei kirjanpitoa)	10
Lastaustilojen siisteys	2 (tyydyttävä, välttävä tai huono)	5
Ajokirjanpito	0 (ei kirjanpitoa)	0
Salmonellanäytteenotto	15 (ei näytteenottoa)	37
Rekisteröityminen	1	2

Tuotantoeläinten rehua myyvien vähittäiskauppojen tarkastuksissa (20 kpl) todettiin yksi puute/laiminlyönti (2 kpl v. 2024). Puute koski epäsiistiä varastoa. Toimijalle, jolla puute todettiin, tehtiin päätös edellytetyistä toimenpiteistä. Kehitysehdotuksia annettiin yhteensä 12 (10 kpl v. 2024): seitsemän liittyen ohjeistukseen rikkoutuneiden ja muiden viallisten tuotteiden käsittelystä, kaksi puutteellisista tuholaistorjuntaohjelman kirjauksista, yksi tilojen siisteydestä (siivouskehotus), yksi avoimista varaston ovista ja yksi puutteellisista merkinnöistä rehuissa. Kaikki tarkastetut asiat olivat kunnossa 11 myymälässä.

3.2.3 Korjaavat toimenpiteet

Laitosvalvonnassa todetut puutteet ja edellytetyt toimenpiteet on kirjattu tarkastuskertomuksiin ja valvontapäätöksiin. Luokkien 1, 2 ja 3 puutteiden korjaaville toimenpiteille on asetettu määräajat, joiden toteutumisen raportointia seurataan. Suurin osa toimijoista raportoi puutteet pääosin määräaikoihin mennessä, liittäen mukaan esimerkiksi valokuvia ja muita dokumentteja. Kaikki raportoinnit käydään läpi ja tarvittaessa pyydetään lisäselvityksiä tai lisäkorjauksia asiaan liittyen. Mikäli toimenpiteitä ei raportoida ajallaan, asiasta muistutetaan ja mikäli raportointia ei tehdä tai se on puutteellinen Ruokavirasto voi keskeyttää toimijan rehurekisteröinnin siihen asti, kunnes puutteet on korjattu.

Valvontavuonna lähetettiin muistutuksia toimijoille puutteiden korjaamisen raportoinnista. Muistutukset lähetettiin sähköpostitse. Muistutusten lisäksi lähetettiin kolme virallista, valvontarekisteriin kirjattavaa kehotusta raportoida puuttuvat korjaavien toimenpiteiden raportoinnit Ruokavirastoon. Yksi toimija raportoi toimenpiteet kehotuksen määräajassa. Kuutta toimijaa kuultiin rehurekisteröinnin keskeyttämisestä tarkastuskäynnillä todettujen puutteiden vuoksi, koska toimijat eivät olleet raportoineet puutteiden korjaamista Ruokavirastoon annettuun määräaikaan mennessä. Toimijoita oli muistutettu edellytetyistä toimenpiteistä määräajan umpeutumisen jälkeen. Yksi toimija ilmoitti lopettavansa toiminnan ja viiden muun toimijan rekisteröinti keskeytettiin. Näistä yksi toimija raportoi edellytetyt toimenpiteet riittävällä tasolla ja rekisteröinti palautettiin. Sitten toimija ilmoitti lopettaneensa rehutoiminnan vuoden lopussa.

Korjaavat toimenpiteet tarkastetaan viimeistään seuraavan tarkastuskäynnin yhteydessä, jos ne ovat luonteeltaan lieviä tai niitä on vain yksittäisiä. Tällöin päätökseen kirjataan, että asia tarkastetaan seuraavalla tarkastuksella. Tarkastuksia, joissa katsottaisiin pelkästään korjaavien toimenpiteiden toteuttamista, ei ole resurssisyistä mahdollista tehdä kuin poikkeustilanteessa.

Valvontavuoden aikana seurattiin edellisvuoden tapaan rehuja valmistavien, tuovien tai vievien toimijoiden vuosi-ilmoitusvelvollisuuden toteutumista. Vuosi-ilmoituspyyntö lähetettiin 752 toimijalle ja määräaikaan mennessä ilmoituksen antoi 603 toimijaa. Määräaikaan mennessä ilmoituksensa antaneiden toimijoiden osuus nousi 55 %:sta 82 %:iin edellisvuoteen verrattuna, eli seurannan tehostamisella ja muistutusten ajoittamisella on ollut vaikutusta. Niille toimijoille (yhteensä 54 kpl), jotka eivät muistutuksista huolimatta toimittaneet vuosi-ilmoitustaan, lähetettiin kuuleminen rehualan toimijan rekisteröinnin keskeyttämisestä. Toimijoista 12 toimitti vuosi-ilmoituksen kuulemisen aikana, eikä rekisteröinnin keskeytyspäätöstä tehty. Kuulemisista 42 johti toimijan rekisteröinnin peruuttamiseen yhden tai useamman toiminnon osalta. Näistä seitsemän toimijan rekisteröinti jatkui myöhemmin, kun toimijat toimittivat vuosi-ilmoituksena.

3.3 Tuotevalvonta (kotimainen valmistus, tuonti, vähittäismyynti)

3.3.1 Valvontasuunnitelman toteutuminen

Ruokaviraston valtuuttamat tarkastajat ja ELY-tarkastajat ottivat näytteitä rehujen tuotevalvonnassa. Tarkastaja valitsi rehuerän näytteenoton kohteeksi Ruokaviraston antaman vuosittaisen näytteenottosuunnitelman ja -ohjeistuksen mukaisesti satunnaisesti tai kohdennetusti. Sekä viranomaisnäytteenoton ohjeistuksessa että analyysien määrittelyssä huomioitiin riskiperusteisuus ja erityyppisiin rehuihin liittyvät riskitekijät, kuten tiettyjen haitallisten ja kiellettyjen aineiden mahdollinen siirtyminen eläimistä saataviin elintarvikkeisiin tai eläinlajien mahdolliset herkkyydet eri aineille. Vuosisuunnitelman lisäksi tuotevalvontaa ohjasi valvontakohteen valvontahistoria: laitosvalvonnan havainnot ja tuotevalvonnan tulokset, valvontahistoriassa havaitut mahdolliset poikkeamat, epäilyt ja reklamaatiot sekä RASFF-järjestelmästä saadut tiedot rehuihin liittyvistä vaaroista.

Viranomaisnäytteiden analyysien määrittelyssä pääpaino oli rehujen haitallisissa ja kielletyissä aineissa. Viranomaisanalyysien varmennettiin lisäksi eläinten terveyden ja hyvinvoinnin sekä eläintuotannon kannalta rehujen keskeisten ravintoaineiden pitoisuustasoja.

Kotimaisen valmistuksen valvonnan näytteenotto toteutui suunnitellusti. Ruokavirasto laatii vuosittaiset kotimaista rehujen valmistusta koskevat näytteenottosuunnitelmat, jotka perustuvat toimijakohtaiseen riskiluokitukseen. Riskiluokituksen painopisteet ovat eri rehutyyppien / rehujen valmistus: rehuaineet, kivennäisrehuaineet, täysrehut, täydennysrehut, rehun lisäaineet sekä muut hyväksyntää vaativat, kuten kokkidiostaattirehut, lääkerehut ja esiseokset. Lisäksi valvontakohteessa huomioidaan erityisen riskialttiiden rehujen sekä tavanomaisen / muuntogeenisen rehun, kalajauhon tai muiden eläimistä saatavien sivutuotteiden valmistus ja/tai käyttö sekä valmistettujen rehujen tuotantomäärät ja eri rehujen (tuotteiden) määrät. Valvontavuoden aikana näytteenoton määrää ja kohdentamista voidaan tarpeen mukaan muuttaa. Rehuaineyhteiden lisäksi valvontakohteesta voidaan tarvittaessa ottaa tuotantoympäristönäytteitä. Näytteenottoon liittyvät tarkastukset tehdään ennalta ilmoittamatta.

Ruokavirasto teki toimintavuonna kotimaisten elintarviketuotantoeläinten rehujen **valmistuksen** valvonnan näytteenottoa tehostettuna kolmessa valvontakohteessa. Näytteenoton tehostuksen tarpeet liittyivät kohteissa kemiallisten haitallisten aineiden jäämien ja hygieniaan liittyvien omavalvontatoimien seurantaan. Lisäksi näytteenotto oli tehostettuna yhdessä lemmikkieläinten rehuja valmistavassa valvontakohteessa.

Suomeen 3. maista tuoduista (= rehun alkuperä 3. maa) erityisen riskialttiista kasviperäisistä rehuaine-eristä otettiin viranomaisnäytteet salmonellatutkimuksia varten rehuerän saapuessa Suomeen. Tuontieriä oli paljon edelliseen vuoteen verrattuna, mutta erät olivat pääosin pieniä. Salmonellavalvontaa varten otettujen tuontinäytteiden lukumäärä oli noin kaksinkertainen edellisen vuoden näytemäärään verrattuna, mutta edelleen pieni takavuosiin verrattuna. Ruokavirasto tutki myös kaikki elintarviketuotantoeläinten rehuihin tarkoitetut ja sisämarkkinoilta tulleet kalajauhoerät mikroskoipoimalla kiellettyjen eläinvalkuaisten varalta.

Sisämarkkinoilta tulleita, salmonellan suhteen riskialttiita kasviperäisiä rehuaineita rehualan toimijat tutkivat itse omavalvontasuunnitelmiansa mukaisesti.

Rehujen 3. maatuontia valvottiin paitsi näytteenotoin myös asiakirjatarkastuksin. Tiettyjen rehun lisäaineiden ja esiseosten tuonti 3. maalaitoksista on mahdollista, kun tuoja on taannut EU-lainsäädännön noudattamisen ko. laitoksilla/ilmoittanut tiedot Ruokavirastoon. Valmiisiin rehuseoksiin valvontaa kohdistettiin pistokoeluateisesti tarkastamalla rehujen koostumusta ja käyttötarkoitusta.

EU:n tehostetussa tuontivalvonnassa olevia rehueriä valvottiin lainsäädännön edellyttämällä tavalla. Tehovalvontasäädöksen (EU 2019/1793) piiriin kuuluvia maapähkinäeriä tuotiin Suomeen yhteensä 19 kpl (USA). Viidestä erästä otettiin näytteet aflatoksiinien määrittelyä

varten eli näytteenoton toteumafrekvenssi oli 26 %. Asetuksen mukaan USA:sta tulleista eristä tuli tutkia 20 %.

Markkinavalvonnassa näytteenotto toteutui suunnitellusti. Näytteenottoa kohdistettiin erityisesti niihin rehuihin, joihin ei kohdistu muuta näytteenottoa eli sisämarkkinoilta tuotaviin lemmikkieläinten rehuihin, luonnonlintujen rehuihin ja elintarviketuotantoeläinten valmiisiin rehuseoksiin. Lisäksi muutamia näytteitä otettiin myös riistalle markkinoidusta maissista ja rehuherneestä sekä ko. yhteydessä muistutettiin suosituksesta, ettei käsittelemätöntä viljaa tuotaisi riistakäyttöön ASF-tautialueilta. Markkinavalvonnan näytteenoton yhteydessä valvottiin myös rehujen pakkausmerkintöjä, kaupanpitoa ja mainontaa.

Etämyyntiä valvottiin paitsi kotimaisen laitos- ja tuotevalvonnan yhteydessä myös etätarkastuksin, joita kohdistettiin hevosten ja lemmikkieläinten rehuja myyviin nettikauppoihin. Valvonnassa puututtiin erityisesti kiellettyihin, sairauksien hoitoon viittaaviin markkinointiväittämiin.

Valmistuksen valvonnassa elintarviketuotantoeläimille tarkoitetuista rehuista otettiin suunnitelman mukaisesti 385 näytettä (suunniteltu 349 n) 76 valvontakohteesta (suunniteltu 91 vk). Usean valvontakohteen osalla toiminta oli keskeytyksessä tai se oli kokonaan loppunut valvontavuoden aikana ja kohteesta ei siten saatu näytettä.

Valmistuksen valvonnassa eläimistä saatavia sivutuotteita rehukäyttöön käsitteleviltä toimijoilta otettiin yhteensä 85 näytettä (suunniteltu 88 n) 33 valvontakohteesta (suunniteltu 36 vk). Muutaman valvontakohteen osalla toiminta oli keskeytyksessä valvontavuoden aikana tai se oli kokonaan loppunut. Toiminnan keskeytyksiä / lopetuksia oli erityisesti rehujakeita turkiseläimille valmistaneissa valvontakohteissa. Otetuista näytteistä 64 oli lemmikkieläimille tarkoitettuja raakapakasteita, kuivattuja sivutuotteita, lämpökäsiteltyjä täys- ja täydennysrehuja tai niiden valmistuksessa käytettyjä raaka-aineita. Muut 21 näytettä olivat käsiteltyjä eläinvalkuaisia, käsiteltyjä sivutuotteita turkiseläimille ja turkiseläinten rehuseoksia.

Rehujen muuntogeenisyyden (gm) valvonnassa otettiin valvontasuunnitelma täyttäen yhteensä 17 näytettä. Näytteenoton pääpaino oli kotimaassa valmistetuissa rehuseoksissa ja rehuaineissa. Lisäksi rehujen muuntogeenisyyttä valvottiin ulkomaisesta rehuseoksesta. Valvonnassa painotettiin rehuseoksia, joissa oli käytetty rehuaineita, joilla on olemassa muuntogeenisiä muotoja. Tällaisia rehuaineita ovat riisi, rapsi, soija, maissi, pellava ja sokerijuurikas. Lisäksi valvonnassa rehujen muuntogeenisyyttä varmennettiin tarkastamalla muuntogeenisten rehujen erillään pitoa toimijoiden omavalvonnassa. Näytteenottoa kohdennettiin erityisesti sellaisiin rehutehtaisiin, joissa valmistetaan sekä tavanomaisia että muuntogeenisiä rehuja tai lisäksi luomurehuja. Rehunäytteistä kotimaisen valmistuksen valvonnan yhteydessä otettiin 16 näytettä 14 eri rehun valmistajalta sekä markkinavalvonnassa puolestaan yksi näyte yhdeltä markkinoille saattajalta.

Luumurehuista tai luomuun soveltuvista rehuista otettiin viranomaisnäytteitä yhteensä 21 eri rehuerästä. Luomurehuja valvotaan osana kaikkien valvontalinjojen tuotevalvontaa ja luomurehujen luomusäädösten valvonnassa keskitytään torjunta-aineiden jäämien ja rehujen muuntogeenisyyden valvontaan, joita valvottiin yhteensä yhdeksästä luomurehuerästä (tavoite kuusi). Muuntogeenisyyden valvontaan tuotevalvonnassa otetuista näytteistä neljä (tavoite kolme) kohdistui luomurehuun. Torjunta-aineiden jäämien valvontaan otetuista näytteistä viisi (tavoite kolme) kohdistui luomurehuun. Tuotevalvonnassa luomurehuista analysoitiin myös ravitsemuksellista koostumusta, hygieniaa ja kielletyn eläinperäisen ainekset esiintymistä sekä muita rehujen haitallisia ja kiellettyjä aineita, kuten mykotoksiineja.

Rehujen viranomaisvalvonnan näytteenottomäärät valvontalinjoittain toteutuivat pääosin suunnitelmien mukaisesti ja näytteenoton keskimääräinen toteutuma oli 103 % (taulukko 8). Kokonaisnäytemäärä (1088 näytettä) oli suurempi kuin edellisenä vuonna (973 näytettä). Kokonaisnäytemäärää suurensi erityisen riskialttiiden kasviperäisten rehujen maahantuonnin suurempi tuontierien määrä. Vuosittaiset maahantuonnin näytemäärät ovat suoraan suhteessa kunakin vuonna toteutuneeseen rehualan toimijoiden kasviperäisten rehuaineiden maahantuonnin kokonaisvolyyymiin.

Kaikkien valvontalinjojen toteutuneet näytemäärät vuonna 2025 on esitetty taulukossa 8 siten, että näytteenottoajankohta eli näytteenoton tapahtumapäivä on ollut aikavälillä 1.1.-31.12.25

Taulukko 8. Rehujen viranomaisvalvonnan näytteet valvontalinjoittain, suunniteltu vs. toteutunut (näytteenoton tapahtumapäivä aikavälillä 1.1.-31.12.2025).

Valvontalinja	Suunniteltu näytemäärä	Toteutunut näytemäärä	Näytteenoton toteutuma (%)
Maahantuonti	413 ¹⁾	413	100
Sisämarkkinakauppa	25 ¹⁾	25	100
Markkinavalvonta	80	80	100
Kotimainen valmistus			
- Rehunäytteet ²⁾	437	470	108
- Rehuympäristönäytteet ³⁾		2	
Alkutuotannon valvonta			
- Rehunäytteet ⁴⁾	81	81	100
- Rehu- ja rehuympäristönäytteet ⁵⁾	19	19	
Viranomaisnäytteet yhteensä	1055	1090	103

1) Suunniteltujen analyysien yhteismäärä tuonnissa määräytyy rehualan toimijoiden toteutuneiden tuontierien ja niistä otettavien näytteiden lukumäärän mukaisesti. Suunniteltu = toteutunut.

2) Näytemäärä sisältää rehujen valmistajilta otetut rehunäytteet elintarviketuotantoeläimille, turkiseläimille ja lemmikkieläimille tarkoitetuista rehuista.

3) Näytemäärä sisältää kuljetuskaluston tarkastuksessa otetut rehuympäristönäytteet

- 4) Käsitellyn eläinvalkuaisen rehukäytön valvonnan toteutuneeseen näytemäärään vaikuttavat eläintiloilla kulloinkin käytössä olevat rehut pois lukien karkea- eikä kivennäisrehut. Taulukon rivin näytemäärä sisältää seleeniseurannan näytteitä 45.
- 5) Näytemäärä sisältää rehu- ja rehuympäristönäytteet eläinten salmonellatartuntatiloilta eläinten tartunnan lähteen rajaamiseksi (1 tilan rehuista yhteensä 19 rehunäytettä).

Rehujen viranomaisvalvonnassa otetuista 1090 näytteestä tehtiin yhteensä 13306 analyysia, mikä oli 117 % suunnitellusta (11333 a). Rehujen haitallisten ja kiellettyjen aineiden analyysien toteutuma oli keskimäärin 121 % suunnitellusta, ja näiden analyysien osuus kaikista viranomaisanalyyseista oli 87,5 % (11652 a). Elintarviketuotantoon tarkoitetuista rehuista analysoitiin 86,2 % (10042 a), lemmikkieläinten rehuista 12,7 % (1480 a) ja muiden tuotantoeläinten rehuista 1,1 % (150 a) kaikista haitallisten ja kiellettyjen aineiden analyyseistä. Rehujen haitallisten ja kiellettyjen aineiden /eliöiden analyyseista kemiallisten analyysien osuus oli 84,1 % (9796 analyysia), mikroskooppisten analyysien osuus 2,0 % (235 analyysia), salmonella-analyysien osuus 11,4 % (1328 analyysia) ja muiden mikrobiologisten analyysien osuus 2,5 % (293 analyysia) (Taulukko 9).

Ruokavirasto analysoi salmonellaa maahantuotujen erityisen riskialttiiden rehujen tuontieristä ja kotimaisessa valmistuksessa elintarviketuotantoeläimille tarkoitetuista rehuista. Lisäksi salmonellaa analysoitiin kotimaisen valmistuksessa ja markkinavalvonnassa lemmikkieläimille tarkoitetuista rehuista, erityisesti raakapakasteista ja puruluista. Rehuaineiden salmonella-analyysien osuus kaikkien näytteiden salmonella-analyyseistä oli v. 2025 62 % (2024 55 %, v. 2023 76 %, v. 2022 79 %) (Taulukko 9). Rehuaineiden salmonella-analyysien suhteellinen osuus oli suurempi kuin edellisenä vuonna johtuen suuremmasta erityisen riskialttiiden rehujen 3. maatuonnin määrästä verrattuna edelliseen vuoteen. Rehujen 3. maatuonnin määrällä on välitön vaikutus tuonnin viranomaisvalvonnan salmonellanäytteenottojen määrään.

Ruokavirastolla oli käytössä rehujen kemiallisten aineiden / ainesosien analysointia varten useita eri multimenetelmiä ja/tai menetelmien kokonaisuuksia, joilla voitiin samanaikaisesti tutkia sekä kemiallisia haitallisia/kiellettyjä aineita että ravitsemuksellisia ainesosia. Valvontavuonna haitallisten ja kiellettyjen aineiden ja eliöiden analyysien (11652 a) lisäksi tehtiin yhteensä 1654 rehun ravitsemuksellisen koostumuksen ja rehun lisäaineiden pitoisuuksien analyysia rehujen pakkausmerkinnöissä annettujen vakuusarvojen tarkastamiseksi (Taulukko 9). Suurin osa kaikista ravitsemuksellisista analyyseistä tehtiin elintarviketuotantoeläimille tarkoitetuista rehuseoksista, rehuaineista sekä rehun lisäaineista ja esiseoksista (83 %) ja puolestaan lemmikkieläinten rehuseosten ja rehuaineiden osuus ko. analyyseista oli kuudesosa (17 %).

Taulukko 9. Rehujen haitallisten ja kiellettyjen aineiden, kokkidiostaattien ja lääkerehujen tehoaineiden sekä ravitsemuksellisten analyysien määrät v. 2025. Toteutuneet näytteet (%) on laskettu vertaamalla toteutunutta näytemäärää suunniteltuun näytemäärään. Näytteiden lukumäärä (n) on esitetty taulukossa suluissa.

Analyysi	Suunniteltu analyysien (n) lkm yhteensä	Toteutunut; rehuaineet	Toteutunut; rehuseokset	Toteutunut; rehun lisäaineet / esiseokset	Toteutunut analyysien (n) lukumäärä yhteensä	Toteutuneet näytteet (n) (%)
Salmonella ¹⁾	1328 (891)	821 ¹⁾ (530) ¹⁾	491 (345)	16 (16)	1328 (891)	100
Muut mikro-organismit ²⁾	250 (50)	225 (45)	68 (14)	-	293 (59)	118
Maaeläinperäisen aineksen toteaminen		62	44	2	108	
Kalajauhon toteaminen		22	27	1	50	
Yo. yhteensä ³⁾	110 (75)	84 (58)	71 (44)	3 (2)	158 (104)	100
Kasviperäiset epäpuhtaudet, aitous ja tuholaiset ⁴⁾	50 (30)	69 (38)	8 (7)	-	77 (45)	100
Mykotoksiinit ⁵⁾	1080 (60)	380 (25)	954 (53)	36 (2)	1370 (80)	133
Kadmium		8	55	18	81	
Lyijy		8	54	17	79	
Elohopea		5	42	17	64	
Arseeni + EO-As		10	58	19	87	
Kromi		8	55	20	83	
Nikkeli		8	55	20	83	
Raskasmetallit yhteensä	380 (65)	47 (8)	319 (55)	111 (20)	477 (83)	128
Melamiini, urea, biuretti ja syanuurihappo	20 (10)	-	12 (10)	-	12 (10)	100
GTH-merkkiaine jääminä ja vakuudellisena	5 (5)	5 (5)	-	-	5 (5)	100
Dioksiinit, dioksiinien kaltaiset PCB-yhdisteet ja muut kuin dioksiinien kaltaiset PCB-yhdisteet ⁶⁾	20 (5)	20 (5)	-	-	20 (5)	100
PFAS-yhdisteet ⁷⁾	70 (5)	70 (5)		-	70 (5)	100
Torjunta-aineet I. pestisidit ⁸⁾	3600 (15)	481 (2)	4284 (18)	-	4765 (20)	133

Analyysi	Suunniteltu analyysien (n) lkm yhteensä	Toteutunut; rehuaineet	Toteutunut; rehuseokset	Toteutunut; rehun lisäaineet / esiseokset	Toteutunut analyysien (n) lukumäärä yhteensä	Toteutuneet näytteet (n) (%)
Kokkidiostaatit, lääkeaineet, kielletyt antibiootit ja muut yhdisteet jääminä ⁹⁾	2350 (45)	196 (4)	2192 (38)	233 (5)	2621 (47)	104
Kokkidiostaattien pitoisuudet rehun lisäaineina ja lääkerehujen tehoaineiden pitoisuudet	6 (6)	-	8 (8)	-	8 (8)	133
Muuntogeenisyyden analysointi ¹⁰⁾	250 (15)	29 (3)	249 (14)	-	278 (17)	113
Biogeeniset amiinit (BA) ¹¹⁾ ja BA-summa	100 (10)	-	120 (12)	-	120 (12)	120
Glykoalkaloidit (GA) ja GA-summa ¹²⁾	50 (10)	-	50 (10)	-	50 (10)	100
Haitallisten ja kiellettyjen aineiden analyysit yhteensä	9669	2427	8826	399	11652	121
Ravitsemukselliset analyysit yhteensä	1654	256	1264	134	1654	100
Valvonta-analyysit yhteensä	11333	2683	10090	533	13306	117

- 1) Suunniteltujen analyysien yhteismäärä määräytyy pääosin rehualan toimijoiden toteutuneiden tuonti- ja valmistuserien ja niistä otettavien näytteiden lukumäärän mukaisesti (suunniteltu = toteutunut). Rehuaineiden sarakesoluun sisällytetty 1 salmonella-analyysi kuljetusvälineiden rehu ympäristönäytteestä ja siten salmonella -määrityksiä yhteensä 890 näytteestä.
- 2) Analyysien kohteena ovat pääosin eläinperäiset rehuaineet tuotantoeläimille ja lemmikkieläimille sekä lemmikkieläinten rehuseokset.
- 3) Kohteena ovat elintarviketuotantoeläinten rehuseokset (märehtijöiden ja ei-märehtijöiden rehut) ja ed. mainittujen rehujen valmistukseen käytettävät rehuaineet tiloilla ja kotimaisessa valmistuksessa sekä lisäksi tuonnissa kalajauho. Tiloilta otettujen näytteiden määrä oli yhteensä 81 näytettä v. 2025. Analyysit määräytyvät sen mukaan, mille eläimelle rehu on tarkoitettu. Samasta näytteestä voidaan tehdä maaeläimen aineksen ja/tai kalajauhon osoittaminen (toteutunut ≈ suunniteltu).
- 4) Suunnitelmassa näytteiden ja analyysien määrä on arvio. Analyysit määritellään näytteille sekä pistokoe luonteisesti että epäilyn perusteella. Samasta näytteistä voidaan tehdä yksi tai useampi analyysiryhmään kuuluva analyysi. Toteutuneiden analyysien yhteismäärä vaihtelee näytteittäin (toteutunut ≈ suunniteltu).
- 5) Tutkittavat mykotoksiinit ovat laajassa multimenetelmässä (18 yhdistettä) ovat aflatoksiini B1, aflatoksiini B2, aflatoksiini G1, aflatoksiini G2, fumonisiini B1, fumonisiini B2, okratoksiini A, 3-asetyyllideoksinivalenoli, 15-asetyyllideoksinivalenoli, deoksinivalenoli, deoksinivalenoli-3-glukosidi, nivalenoli, dasetoksiskirpenoli, neosolanioli, fusarenoni-X, HT-2-toksiini, T-2-toksiini ja zearalenoni .

- Tutkittavat mykotoksiinit erillismenetelmässä (4 yhdistettä) ovat aflatoksiini B1, aflatoksiini B2, aflatoksiini G1 ja aflatoksiini G2. Näytteiden analysoimiseen käytetään pääasiassa laajaa multimenetelmää.
- 6) Dioksiini- ja furaaniyhdisteiden summa (17 yhdistettä) 12 %:n kosteuteen suhteutettuna WHO (2005) - PCDD/F TEQ mukaisesti sisältäen määritysrajan. Dioksiinien kaltaisten PCB-yhdisteiden summa (12 yhdistettä) 12 %:n kosteuteen suhteutettuna WHO (2005) – dIPCBt TEQ mukaisesti sisältäen määritysrajan. Muut kuin dioksiinien kaltaisten PCB-yhdisteiden summa (6 yhdistettä) 12 %:n kosteuteen suhteutettuna - Indicator-PCBs (ICES-6) mukaisesti sisältäen määritysrajan.
  - 7) PFAS I. perfluoroalkyyliyhdisteet (13 yhdistettä): a) perfluoro-alkyylikarboksylaattit: PFHxA, PFHpA, PFOA, PFNA, PFDA, PFUnA, PFDoA, PFTrA ja PTeA ja b) perfluoro-alkyyliisulfonaattit: PFHxS (summa lin + br), PFHpS, PFOS (summa lin + br) ja PFDS sekä neljän PFAS-yhdisteen summa (4PFAS): PFOS, PFOA, PFNA ja PFHxS summa.
  - 8) Torjunta-aineiden I. pestisidien analyysivalikoima on laaja ja näytteiden analysoinnissa käytetään useita multimenetelmiä sekä yksittäisiä menetelmiä. Kaikkia yhdisteitä ei aina ole mahdollista tutkia näytteiden kaikista rehumatriiseista. Näytteestä analysoidaan rehumatriisikohtaisesti keskimäärin n. 220 - 240 yhdistettä. (toteutunut ≈ suunniteltu). Taulukon laskentaan lisätty rehunäytteistä tehdyt klormekvatin (ra + 2 a ja rs + 15 a) ja mepikvatin analyysitulosten lukumäärät (ra + 2 a ja rs + 15 a) tietokantakorjauksena.
  - 9) Multimenetelmä seuraavien yhdisteiden jäämille (yhteensä 49 yhdistettä): a) Kokkidiostaatit: amprolium, dekokinaatti, diklatsuriili, halofuginoni, lasalosidi, , monensiini, narasiini, nikarbatsiini, robenidiinihydrokloridi, salinomysiini, semduramisiini, (11 yhdistettä) b) lääkeaineiden tehoaineet: ampisilliini, danofloksasiini, difloksasiini, doksisykliini, emamektiinibentsoaatti, enrofloksasiini, etopabaatti, febanteeli, fenbendatsoli, florfenikoli, flubendatsoli, flumektiini, furatsolidoni, nifursoli, klooritetrasykliini, klopidoi, kloramfenikoli, linkomysiini, mebendatsoli, norfloksasiini, oksitetrasykliini, oksoliinihappo, rodidatsoli, siprofloksasiini, sulfadiatsiini, sulfadimetoksiini, tetrasykliini, tiamuliini, tilmikosiini, toltrasuriili, trimetopriimi, tylosiini, tylvalosiini, valnemuliini (34 yhdistettä) ja c) kielletyt yhdisteet: basitrasiiini, dimetridatsoli, karbadoksi ja maduramisiiniammonium (4 yhdistettä). Kun näytteestä analysoidaan vakuudellisia pitoisuutena yksittäistä kokkidiostaattia tai lääkerehun lääkeainetta, niin samasta näytteestä määritetään samanaikaisesti ko. menetelmässä muiden yhdisteiden pitoisuudet jääminä.
  - 10) Näytteille tehdään kasvilajikohtainen gm-tapahtumien seulonta, gm-tapahtumien identifiointi sekä määritetään todettujen gm-tapahtumien suhteellinen osuus. Menetelmässä tutkitaan sekä EU:ssa hyväksytyjen että hyväksymättömien gm-tapahtumien esiintymistä. Lopullinen analyysien määrä per näyte määräytyy rehun koostumuksen mukaan ja näytteestä analysoidaan rehumatriisikohtaisesti keskimäärin n. 15 tekijää. (toteutunut ≈ suunniteltu).
  - 11) Biogeeniset amiinit I. BA-yhdisteet (9 yhdistettä ja BA-yhdisteiden summa): fenyylityyliamiini, histamiini, kadaveriini, putreskiini, serotoniini, spermiidiini, spermiini, tryptamiini ja tyramiini ja biogeenisten amiinien summa.
  - 12) Glykoalkaloidit I. GA-yhdisteet (4 yhdistettä ja GA-yhdisteiden summa): alfa-solaniini, alfa-kakoniini, solanidiini, gamma-kakoniini sekä GA-yhdisteiden summa (alfa-kakoniini ja alfa-solaniinin summa).

3.3.2 Säännöstenmukaisuus

Rehujen viranomaisanalyysissä todettujen säännöstenvastaisuuksien perusteella annettujen huomautusten ja toimenpidemääräysten prosentuaalinen osuus on kuvattu taulukossa 10. Poikkeamien esiintymistiheyden vaihteluun eri vuosina vaikuttavat valvontavuoden painotukset viranomaisnäytteenotossa, riskiperusteinen analyysien kohdentaminen eri rehuihin ja tiettyihin analyysihin ohjattujen näytteiden kokonaismäärä.

Esimerkiksi koska kokkidiostaattirehujen vakuudellisten analyysien vuosittain valvottavien näytteiden kokonaismäärä on verrattain pieni (5–8 näytettä), niin silloin vakuudellisissa analyyseissa todettu yksittäinen säädöstenvastaisuus johtaa suureen huomautettujen analyysien prosenttiosuuteen kaikkiin analyysiryhmän analyyseihin suhteutettuna.

Tuotevalvontalinjojen viranomaisnäytteenoton kohteena olleita rehueriä (kaikki valvontalinjat), joihin liittyi yksi tai useampi säädöstenvastaisuus ja seuraamus oli vuonna 2025 85 kpl (v. 2024 95 kpl v. 2023 94 kpl v. 2022 105 kpl). Ne edustivat 11,9 % kaikista viranomaisnäytteenoton kohteena olleista 712 rehuerästä (v. 2024 12,5 % v. 2023 11,8 % v. 2022 12,3 %). Säästösten vastaisten rehuerien määrä oli keskimäärin samalla tasolla kuin aikaisempinakin vuosina.

Määrällisesti eniten huomautuksia annettiin liittyen pakkausmerkintöihin, pääravintoaineisiin, vitamiinitasoihin sekä tuhohyönteisiin ja kasviperäisiin epäpuhtauksiin. Suhteellisesti eniten poikkeamia todettiin rehun lisäaineina käytettyjen kokkidiostaattien vakuudellisissa pitoisuustasoissa, merkkiaineiden vakuudellisissa pitoisuuksissa sekä liittyen dioksiinien ja dioksiinien kaltaisten PCB-yhdisteiden toimintarajoihin, vakuudellisiin vitamiinitasoihin sekä tuhohyönteisiin ja kasviperäisiin epäpuhtauksiin. Muiden analyysiryhmien sääntösten vastaisten pitoisuuksien %-osuudet olivat rehunäytteissä keskimäärin samalla tasolla kuin aikaisempina vuosina. (Taulukko 10).

Yleisesti rehujen pakkausmerkinnöissä huomautettiin eniten liittyen pakollisesti annettaviin tietoihin, kuten rehutyyppeihin, ravitsemuksellisen koostumuksen ilmoittamiseen sekä rehun lisäaineiden pakollisiin merkintöihin ja rehun lisäaineiden pitoisuuksien. Rehujen markkinavalvonnassa yleisimmät sääntösten vastaisuudet liittyivät ravintoainepoikkeamien lisäksi lemmikkieläinten rehujen pakkausmerkintöihin ja niissä erityisesti kielivaatimukseen ja markkinointiväittämiin. Pakkausmerkintöjä tarkastetaan pääosin rehujen kotimaisen valmistuksen valvonnan ja markkinavalvonnan näytteistä. Pakkausmerkintöjä koskevia huomautuksia annettiin valvontavuonna 8,3 %:lle tarkastetuista rehueristä ja huomautusten %-osuus oli keskimäärin aikaisempien vuosien tasolla (Taulukko 10).

Taulukko 10. Rehujen viranomaisanalyyseissa todettujen sääntösten vastaisuuksien seurauksesta analyyseille annettujen huomautusten prosentuaalinen osuus ko. analyysiryhmän analyyseista. Pakkausmerkintähuomautusten osuus on esitetty suhteutettuna tarkastettuja rehueriä kohden.

Todettu sääntösten vastaisuus	2022 (%)	2023 (%)	2024 (%)	2025 (%)
Pääravintoaineet	4,5	5,1	5,4	3,0
Kivennäisaineet	0,6	0,3	0,9	1,7
Hivenaineet	2,1	0,2	3,1	1,2
Vitamiinit	16	13	11	13
Aminohappo-, sokeri-, hera- tai tärkkelysanalyysit	0,0	0,0	0,0	0,0
Muut analyysit mm. tiheys, suolapitoisuus, suolahappoon liukenematon tuhka, propyleeniglykoli	0,0	0,0	-	-
Salmonella	0,5	1,1	0,9	0,2

Todettu säännöstenvastaisuus	2022 (%)	2023 (%)	2024 (%)	2025 (%)
Muut mikro-organismit: enterobakteerit	1,8	1,6	3,6	1,4
Kielletty maaeläinperäinen aines tai kala	0,0	0,0	0,0	0,6
Kasviperäiset epäpuhtaudet, aitous ja tuhohyönteiset	7,4	22	16	10
Mykotoksiinit	0,0	0,1	0,3	0,3
Glykoalkaloidit		23	2,2	2,0
Biogeeniset amiinit		11	0,8	0,0
Raskasmetallit	0,0	0,0	0,0	0,2
Melamiini ja syanuurihappo sekä urea	0,0	0,0	0,0	0,0
Dioksiinit ja dioksiinien kaltaiset PCB-yhdisteet sekä muut kuin dioksiinien kaltaiset PCB-yhdisteet	3,6	0,0	0,0	15
PFAS-yhdisteet	0,0	0,0	0,0	0,0
GTH-merkkiaine vakuudellinen ja jäämänä	0,0	0,0	20	20
Pestisidit	0,1	0,1	0,0	0,1
Kokkidiostaatit rehun lisäaineina	29	38	29	25
Lääkerehujen tehoaineiden pitoisuudet	-	-	-	-
Kokkidiostaatit, lääkerehujen tehoaineet, muut lääkkeiden tehoaineet ja kielletyt yhdisteet jääminä	0,1	0,0	0,0	0,0
Muuntogeenisyyden analysointi: todettu EU:ssa hyväksymätöntä organismia	0,0	0,0	0,0	0,0
Muuntogeenisyyden analysointi: todettu EU:ssa hyväksyttyä organismia	0,4	0,7	0,0	0,7
Pakkausmerkintäpuutteet ¹⁾	4,9	7,9	5,9	8,3

1) Pakkausmerkintäpuutteiden esiintymistiheys on tässä esitetty suhteutettuna viranomaisnäytteenoton kohteena olleiden rehuerien yhteismäärään valmistuksen valvonnassa ja markkinavalvonnassa. Valmistuksen valvonnassa ja markkinavalvonnassa oli yhteensä 527 rehuerää (valvontatapahtumaa) v. 2025.

Rehujen viranomaisanalyseissa todettujen säännöstenvastaisuuksien seurauksena annettujen huomautusten suhteelliset osuudet analyysiryhmittäin on kuvattuna edellisessä taulukossa 10. Taulukossa 11 on esitetty ne rehuerät, joissa todettiin vakavia poikkeamia ja joihin kohdistui kieltoja, määräyksiä ja muita valvonnan edellyttämiä korjaavia toimenpiteitä.

Kielto annettiin tuonnin valvonnassa yhdelle rehuaeine-erälle, kotimaisessa valmistuksen valvonnassa hevosten täydennysrehulle ja luomutuotantoon tarkoitettulle lypsykarjan täydennysrehulle, tilavalvonnassa yhdelle viljaerälle sekä markkinavalvonnassa kahdelle lemmikkieläinten rehuerälle ja yhdelle luonnonlintujen ruokintaan tarkoitettulle rehuerälle (yhteensä 7 rehuerälle) (taulukko 11).

Säädöstenvastaisille rehuerille, joista todettiin vakavia poikkeamia, annettiin tapauskohtaisesti kieltoja, määräyksiä sekä muita valvonnan edellyttämiä korjaavia toimenpiteitä ja selvityksiä. Tapauskohtaisesti kielletyt erät tai toimijan omavalvonnassa salmonellaposiivisiksi todetut erät joko käsiteltiin, hävitettiin tai palautettiin sekä

tarvittaessa erän käyttötarkoitusta rajattiin tai muutettiin (Taulukko 11).

Salmonellasaastuneet kasvipäiset rehunaie-erät käsiteltiin ja käsittely varmistettiin uusintanäytteenotolla. Salmonellasaastuneita rehueriä ei päätynt elintarviketuotantoeläinten rehuksi.

Taulukko 11. Sääöstenvastaiset rehuerät vuonna 2025, joista todettu vakava poikkeama ja joille huomausten lisäksi annettu tapauskohtaisesti kieltoja, määräyksiä sekä muita valvonnan edellyttämiä toimenpiteitä. Lisäksi taulukossa on esitetty sisämarkkinoilta tuodut rehunaie-erät, joista toimija on omavalvonnassaan todennut salmonellaa. Kiellon saaneet erät on esitetty taulukossa lihavoituna.

Valvontalinja	Aihe / Tuote	Erät, lkm	Todettu sääöstenvastaisuus	Valvonnan toimenpiteet
Tuonti	Kasvipäiset rehunaieet: luomusoija-puriste	1	Elävät tuholaiset	Tuontikielto, erä palautettiin
Sisämarkkina-kauppa	Kasvipäiset rehunaieet: rapsirouhe	4	<i>Salmonella Agona (1)</i> <i>Salmonella Cubana (1)</i> <i>Salmonella Derby (1)</i> <i>Salmonella Mbandaka (1)</i>	Lupa käsitellä erät, uusintanäytteenotto ja -analyysit käsittelyn jälkeen
Sisämarkkina-kauppa	Kasvipäiset rehunaieet: rapsipuriste	2	<i>Salmonella Mbandaka (2)</i>	Lupa käsitellä erät, uusintanäytteenotto ja -analyysit käsittelyn jälkeen
Sisämarkkina-kauppa	Kasvipäiset rehunaieet: luomurapsipuriste	1	<i>Salmonella Fresno,</i> <i>Salmonella Senftenberg ja</i> <i>Salmonella ssp</i>	Lupa käsitellä erät, uusintanäytteenotto ja -analyysit käsittelyn jälkeen
Sisämarkkina-kauppa	Kasvipäiset rehunaieet: psyllium-kuori	1	<i>Salmonella Teko</i>	Erän takaisin veto ja hävitys
Sisämarkkina-kauppa	Kasvipäiset rehunaieet: sarviapilajauho	1	<i>Salmonella Telhashomer</i>	Erä palautettiin
Sisämarkkina-kauppa	Eläinperäiset rehunaieet: PAP höyhenjauho elintarviket. eläimille	1	<i>Salmonella Agona</i>	Erä palautettiin
Sisämarkkina-kauppa	Eläinperäiset rehunaieet: kalkkuna PAP, MDM ja MSM lemmikeille	3	<i>Salmonella Schwarzengrund (1)</i> <i>Salmonella Stanleyville (1)</i> <i>Salmonella Blockley (1)</i>	Erät palautettiin ja/tai käytettiin kuumennettuna

Valvontalinja	Aihe / Tuote	Erät, lkm	Todettu säännöstenvastaisuus	Valvonnan toimenpiteet
Valmistuksen valvonta	Täydennysrehu hevosille	1	Raskasmetalli kadmiumia yli sallitun enimmäispitoisuuden sekä suuria pitoisuuksia sinkkiä ja kuparia.	Markkinointikielto ja takaisin veto sekä toimenpidemääräyksiä
Valmistuksen valvonta	Täydennysrehu lypsykarjalle luomutuotannossa	1	Luomutuotantoon tarkoitettussa rehussa todettiin torjunta-aine glyfosaattia	Käyttökielto luomutuotannossa ja takaisin veto sekä toimenpidemääräyksiä
Valmistuksen valvonta	Käsitelty sivutuote luokka 2 lihaluujauho	1	GTH-merkkiaineen pitoisuus toistuvasti alle säädetyn vähimmäispitoisuuden	Toimenpidemääräyksiä
Tilavalvonta	Kasvipiperäiset rehuaineet: ohra	1	Todettiin maeläinperäistä ainesta: verituotetta, jyräjän ja linnun ulostetta sekä eläviä tuholaisia	Käyttökielto rehuna ja toimenpidemääräyksiä
Markkina-valvonta	Lemmikki-eläinten ruoka, kuivatut sivutuotteet	2	<i>Salmonella Mishmarhaemek, Salmonella Telaviv ja Salmonella Typhimurium (1) Salmonella Ordonez (1)</i>	Markkinointikielto ja takaisin veto
Markkina-valvonta	Siemenseokset	1	Eläviä tuholaisia	Markkinointikielto ja takaisin veto
Yhteen veto		7	kielletyt erät lkm	
		21	kaikki erät lkm	

Taulukossa 12 on esitetty todettujen säännöstenvastaisuuksien perusteella annetut seuraamukset suhteutettuna viranomaisnäytteiden ja -analyysien määriin. Rehuerille annettuja kirjallisia huomautuksia säädöstenvastaisuuksista suhteessa näytemäärään oli vähemmän ja suhteessa analyysimäärään myös jonkin verran vähemmän kuin edellisellä vuotena. Pakkausmerkintähuomautuksia annettiin enemmän kuin edellisellä vuonna. Rehuerille asetettuja kieltoja ja muita valvonnan määräyksiä oli sekä suhteessa näytteisiin että suhteessa analyysihin hieman vähemmän kuin edellisellä vuonna. Asetettujen kieltojen, määräysten ja huomautusten yhteismäärä suhteessa analyysimäärään ja myös näytemäärään suhteutettuna oli pienempi kuin edellisellä vuonna. Suhteelliset muutokset johtuivat erityisesti kasvipiperäisten rehuaineiden tuonnin ja tuonnin viranomaisnäyteenottojen määrän kasvulla, joka lisäsi valvontanäytteiden määrää.

Analyysien määrää lisäsi puolestaan edellistä vuotta ja suunniteltua laajemmin tehtyjen haitallisten ja kiellettyjen kemiallisten analyysien määrät. Tällä oli myös osaltaan vaikutusta todettujen säännöstenvastaisuuksien suhteellisiin osuuksiin verrattaessa niitä kokonaisanalyysimäärään.

Taulukko 12. Todettujen säännöstenvastaisuuksien perusteella annetut seuraamukset suhteutettuna viranomaisnäytteiden ja -analyysien määriin v. 2025

Seuraamus v. 2025	Yhteensä kpl	%-osuus kaikista näytteistä; yht. 1090 näytettä	%-osuus kaikista analyyseistä; yht. 13306 analyysia
Rehuerille annetut kirjalliset huomautukset (analyysihuomautukset 69 kpl ja pakkausmerkintähuomautukset 49 kpl)	118	10,8	0,9
Rehun valmistus-, tuonti-, markkinointi- tai käyttökielto, ehdollinen / ehdoton	7	0,64	0,05
Rehuerät, joille määrätty muita valvonnan toimenpiteitä (erää ei ole kielletty)	14	1,3	0,11
Yhteensä	139	12,8	1,0

3.3.2.1 Mikrobiologisten vaarojen esiintyminen

Salmonellan suhteen riskialttiiden rehuaineiden tuontieristä (3. maa + EU) 14 kpl osoittautui salmonellaposiiviksi (v. 2024 13 kpl, v. 2023 18 kpl, v. 2022 23 kpl). Saastuneita eriä oli keskimääräistä vähemmän. Toimijat hakivat salmonellaa sisältäneille kasviperäisten rehujen tuontierille käsittelyluvan Ruokavirastosta ja tutkivat erät käsittelyn jälkeen omana laadunvarmistuksenaan. Erät hyväksyttiin käyttöön sen jälkeen, kun ne oli todettu puhtaaksi. Eläinperäiset rehujen tuontierät palautettiin valmistajalle tai käytettiin kuumennettuna lemmikkieläinten rehujen valmistuksessa. Yhteensä salmonellaa sisältäneet erät edustivat noin 15 miljoonaa kiloa rehuaineita, määrä oli aiempiin vuosiin verrattuna pieni (v. 2024 18,5 milj. kg, v. 2023 40 milj. kg, v. 2022 59,5 milj. kg).

Kotimaisessa rehun valmistuksessa elintarviketuotantoeläimille tarkoitetuista rehuerissä ei todettu salmonellaa. Salmonellaa ei todettu kotimaisissa lemmikkieläinten rehuissa. Salmonellan lisäksi kuivatuista ja raoista lemmikkieläinten rehuista analysoitiin myös enterobakteerien pitoisuuksia. Muutamassa tapauksessa raakapakasteiden valmistajia kehoitettiin kiinnittämään huomioita prosessihygieniakriteerin ylittäneisiin enterobakteerien määriin. Edellä mainittua sivutuotelainsäädännön mukaista prosessihygieniakriteeriä eli enterobakteerien määrään liittyvää raja-arvoa ei kuitenkaan suoraan sovelleta valmiisiin, markkinoilla oleviin raakaruokiin.

Kotimaisista luokan 3 käsitellyistä eläinvalkuaisen (PAP) eristä ei todettu salmonellaa eikä kohonneita enterobakteerien pitoisuuksia. Turkiseläimille tarkoitettuista luokan 2 käsitellyistä sivutuotteista ei todettu salmonellaa eikä kohonneita enterobakteerimääriä. Turkiseläimille tarkoitettussa rehuseoksessa ei todettu salmonellaa, mutta yhdessä tapauksessa todettiin kohonneita enterobakteerien määriä.

Tavanomaiseen tapaan myös rehujen markkinavalvonnan näytteissä, joita otettiin sisämarkkinoilta tuoduista, kuivatuista sivutuotteista, todettiin säädöstenvastaisuuksia: yhdessä vuohenkorvaerässä ja yhdessä puruluu/nahkarullaerässä todettiin salmonellaa. Edellä mainittujen erien markkinointi kiellettiin ja erät vedettiin pois markkinoilta.

3.3.2.2 Kielletty eläinvalkuainen

Ruokavirasto tutki Suomeen tuodut, elintarviketuotantoeläimille tarkoitetut kalajauhoerät mikroskopoimalla maaeläinperäisen aineksen varalta. Erissä ei todettu huomautettavaa.

Tilavalvonnan näytteenotossa tutkituista rehueristä yhdessä rehussa todettiin kiellettyä eläinvalkuaista (verijauhoa). Tilavalvonnan osalta ks. tarkemmin kappale 3.1 Alkutuotannon toimijat (tilavalvonta).

Valmistuksen valvonnan näytteenotoissa tutkituista rehueristä ei todettu kiellettyä kalajauhon esiintymistä kohde-eläimen rehussa tai kiellettyä maaeläinperäisen aineksen esiintymistä kohderehussa.

Luokan 3 käsitellystä eläinvalkuaisen (PAP) rehuainesta ei todettu siihen kuulumatonta eläinperäistä ainesta eikä GTH-merkkiaineen jäämiä ja ne täyttivät siten säädösten vaatimukset. Huomautettavaa todettiin kuitenkin luokan 2 käsitellystä sivutuotteesta, jossa merkkiaineena lisättävä GTH-merkkiaineen vakuudellinen pitoisuus ei vastannut lainsäädännön vaatimuksia. Toimijalta edellytettiin asiassa selvityksiä ja korjaavia toimenpiteitä.

3.3.2.3 Kasvipööräiset epäpuhtaudet, aitous ja tuhohyönteiset

Vuonna 2025 otetuissa linnunsiemennäytteissä ei todettu hukkakauraa eikä muita kiellettyjä siemeniä. Yhdessä siemenseoserässä todettiin eläviä tuholaisia. Poikkeamia oli markkinavalvonnan linnunsiemennäytteissä keskimääräistä vähemmän. Rehujen valmistuksen tai tuonnin yhteydessä otetuista näytteistä ei todettu poikkeamia. Tilavalvonnan osalta ks. tarkemmin kappale 3.1 Alkutuotannon toimijat (tilavalvonta).

3.3.2.4 Kemiaalliset haitalliset ja kielletyt aineet

Ruokavirastossa rehujen valvonnassa hyödynnettiin laajamittaisesti multimenetelmiä, jotka mahdollistavat samanaikaisesti usean aineen tai yhdisteen analysoinnin. **Rehuissa ei todettu**

säännöstenvastaisia pitoisuuksia kokkidiostaattien, lääkeaineiden tai kiellettyjen aineiden jäämiä, GTH-merkkiaineen jäämiä, glykoalkaloidien, biogeenisten amiinien, melamiinin ja muiden epäorgaanisten typpiyhdisteiden, dioksiinien- ja PCB-yhdisteiden eikä PFAS-yhdisteiden jäämiä. Rehuissa ei todettu säädöstenvastaisuuksia liittyen rehujen muuntogeenisyyteen.

Luomutuotantoon tarkoitettussa rehussa todettiin jäämiä torjunta-aine glyfosaatista. Rehuerän käyttö luomutuotannossa kiellettiin ja edellytettiin takaisinvetoa sekä korjaavia toimenpiteitä luomurehujen valmistuksessa.

Hevosille tarkoitettussa täydennysrehussa todettiin raskasmetalli kadmiumia yli sallitun enimmäismäärän ja lisäksi tuotteessa oli merkittävässä määrin sinkkiä ja kuparia yli täydennysrehussa sallitun enimmäismäärän. Erä kiellettiin ja edellytettiin takaisinvetoa sekä korjaavia toimenpiteitä rehun valmistuksessa.

Mykotoksiinien analyyseissä todettiin yhdessä porsaiden täydennysrehussa deoksinivalenolia ja yhdessä emakoiden täysrehussa zearalenonia yli rehuille asetetun ohjearvon. Toimijoilta edellytettiin korjaavia toimenpiteitä valmistettavien rehuerien mykotoksiinien pitoisuuksien hallintaan ja vilja-rehuaine-erien laadun varmistamiseen.

Käsitellyissä luokan 3 eläinvalkuaisierissä (PAP) ei todettu jäämiä GTH-merkkiaineesta. Yhdessä tapauksessa käsitellyssä luokan 2 sivutuote-erässä GTH-merkkiaineen pitoisuus ei ollut säännösten edellyttämällä tasolla. Toimijalta edellytettiin korjaavia toimenpiteitä omavalvonnassa liittyen aineen tasaiseen annosteluun ja sekoittumiseen.

Glykoalkaloidien (10 näytettä) ja biogeenisten amiinien (12 näytettä) monitorointia lemmikkieläinten kotimaisista ja ulkomaisista rehuseoksista jatkettiin vuonna 2025, koska tietoa em. yhdisteiden pitoisuustasoista on toistaiseksi vähän. Luontaisiin kasvitoksiineihin kuuluvat glykoalkaloidit voivat olla riski kuivissa rehuseoksissa, jotka sisältävät runsaasti perunaa. Biogeenisten amiinien (esim. histamiini) suuret pitoisuudet viittaavat yleisesti eläinperäisten raaka-aineiden pilaantumiseen; suurimmat pitoisuudet todettiin kalaa sisältävissä rehuissa. Glykoalkaloidelle tai biogeenisille amiineille ei ole EU:ssa asetettu suurimpia sallittuja enimmäispitoisuuksia rehuissa.

EU:ssa on asetettu enimmäispitoisuudet PFAS-yhdisteille elintarvikkeissa. Rehuille ei EU:ssa ole puolestaan asetettu enimmäispitoisuuksia. Tutkimusten mukaan PFAS-yhdisteiden jäämäpitoisuudet luonnonkaloissa voivat vaihdella suuresti riippuen eri kalalajeista ja kalastusalueista ja tämän vuoksi luonnonkalasta valmistetussa kalajauhossa voi olla jäämiä PFAS-yhdisteistä. Suomessa luomumunantuotannossa olevia tiloja on varotoimenpiteenä ohjeistettu käyttämään rehussa vain sellaisia kalajauhoeriä, joiden PFAS-yhdisteiden jäämäpitoisuudet on analysoitu eräkohtaisesti ja jäämäpitoisuudet ovat mahdollisimman pieniä. Kalajauhon käyttöä luomurehussa on lisäksi korvattu kanojen ravitsemukseen soveltuvilla muilla rehuaineilla. Tiloilla tapahtuvassa tilarehuseosten valmistuksessa käytettiin edellisen vuoden tapaan vain ulkomaista luomuun soveltuvaan kalajauhoa, jolle oli

eräkohtaiset PFAS-yhdisteiden analyysitulokset. Elintarvikkeisiin liittyvää valvontatietoa on saatavilla [Elintarviketurvallisuus Suomessa -raportissa](#).

Lääkerehujen valmistus elintarviketuotantoeläimille oli toimintavuonna vähäistä, mutta valmistusmäärä oli suurempi verrattuna vuoteen 2024. Lääkerehujä valmistettiin elintarviketuotantoeläimistä ainoastaan kaloille. Turkiseläinten lääkerehujen valmistus oli vuoden 2024 tasolla eli n. 130 000 kg. Verrattuna aiempiin vuosiin turkiseläinten lääkerehujen valmistus on hyvin vähäistä (v. 2023 600 000 kg, v. 2022: 1,1 milj. kg). Myös turkiseläinten rehujen kokonaisvalmistusmäärä on edelleen vähentynyt. Tarkemmat tiedot lääkerehujen valmistuksesta julkaistaan [Ruokaviraston nettisivuilla](#).

3.3.2.5 Rehujen muuntogeenisyyden valvonta

Kotimaisessa valmistuksessa tai markkinoilta/tuonnin yhteydessä otetuissa viranomaisnäytteissä ei todettu EU:ssa hyväksymättömiä muuntogeenisiä organismeja. Näytteistä ei todettu sellaisia pitoisuuksia hyväksytyjä muuntogeenisiä aineksia, jotka olisivat edellyttäneet rehun merkitsemistä muuntogeeniseksi rehuksi.

3.3.2.6 Elintarvikkeita ja rehuja koskeva, eurooppalainen nopea hälytysjärjestelmä (RASFF) ja hallinnollista avunantoa koskeva järjestelmä (AAC)

Suomi teki RASFF-hälytysjärjestelmässä yhteensä neljätoista rehuja koskevaa RASFF-ilmoitusta (v. 2024 12 kpl, v. 2023 10 kpl, v. 2022 11 kpl). Kaikki em. ilmoitukset koskivat tuontiraaka-aineissa todettua salmonellaa. Kyse oli sisämarkkinaeristä ja toimijoiden omavalvonnan löydöksistä.

RASFF-järjestelmän kautta saatiin myös ilmoituksia Suomeen toimitetuista rehuista, joissa oli todettu laatuongelmia kuten esim. metallia hevosten rehussa, salmonellaepäilyjä lemmikkien makupaloissa ja hivenainepoikkeamia porsasrehussa. Ruokavirasto varmisti, että sisämarkkinatuojat olivat saaneet tiedon laatupoikkeamista ja pysäyttäneet myynnin/toteuttaneen takaisinvetotoimet tai muut tarvittavat toimenpiteet haittojen poistamiseksi. Lisäksi saatiin ilmoitus, että suomalaisessa käsittelyssä eläinvalkuaisessa oli Norjassa todettu salmonellaa – asiaa selvitettiin rehualan toimijan kanssa eikä positiiviselle tulokselle löydetty selitystä tai toiminnassa parannettavaa.

Lisäksi AAC-järjestelmässä keskusteltiin toisten jäsenmaiden kanssa hevosten rehujen seleenipitoisuuksista, entsyymien gm-jäämistä ja soijan pestisidijäämistä.

3.3.3 Korjaavat toimenpiteet

Rehuerälle voidaan antaa kielto, toimenpidemääräys, huomautus tai kehoitus / seuraamus. Näytteissä todettujen säännöstenvastaisuuksien ja seuraamusten tarkemmat kuvaukset ovat kohdassa 3.4.2 ja esiintyvyyden taulukoissa 10, 11 ja 12.

Rehusta todettu haitallisten / kiellettyjen aineiden säädöstenvastainen pitoisuus tai muu vakava poikkeama johtaa yleensä rehuerän tuonti-, valmistus-, käyttö- tai markkinoille saattamiskieltoon. Säädöstenvastaisen pitoisuuden omaavan rehuerän laimentaminen on kiellettyä. Kielto voi olla ehdollinen, kun toimijan on mahdollista poistaa laatu-poikkeama esimerkiksi rehun käsittelyllä, tai ehdoton, jolloin rehulle annetaan hävitysmääräys tai tuontitilanteessa erä voidaan vaihtoehtoisesti palauttaa lähtömaahan. Haitallisten aineiden toteaminen johtaa pääsääntöisesti rehuerän kieltoon silloin, kun niiden pitoisuus ylittää lainsäädännössä annetun enimmäispitoisuuden.

Jos rehussa on todettu poikkeama esim. ravintoaineissa ja/tai pakkausmerkinnöissä, se johtaa kirjalliseen huomautukseen ja kehoitukseen korjaavista toimenpiteistä. Toistuvat huomautukset tai vakavat poikkeamat / puutteellisuudet voivat johtaa rehuerän tai rehun valmistuksen kieltoon. Rehualan toimija voidaan asettaa myös tehostettuun valvontaan, jolloin viranomaisvalvontaa lisätään ja näytteenottofrekvenssiä tihennetään esimerkiksi, jos on todettu merkittäviä poikkeamia liittyen hygieniaan, kokkidiostaattien jäämiin tai toistuvia poikkeamia maksimi-/minimimäärän omaavien rehun lisäaineiden pitoisuuksiin.

4 SÄÄNNÖSTENMUKAISUUDEN VARMISTAMINEN

4.1 Toimijoiden säännösten tuntemus

Rehujasto julkaisi vuoden aikana neljä rehualan toimijoille suunnattua uutiskirjettä. Muut kuin rehualan toimijat voivat tilata uutiskirjeen [nettisivuilta](#). Uutiskirjeiden lisäksi julkaistiin kaksi rehuihin liittyvää ajankohtaisuutista.

Rehujasto luennoi koirien raakaruokaohjaajakoulutuksessa raakaruokiin liittyvästä lainsäädännöstä kaksi kertaa vuoden aikana. Kyseessä oli maksullinen luento.

Ruokavirasto vastasi toimintavuoden aikana noin 170:een rehulainsäädäntöön liittyvään rehukyselyt -virkasähköpostilaatikkoon saapuneeseen kysymykseen ja palautteeseen. Viesteistä n. kolmasosa liittyi lemmikki- ja luonnonlintujen rehuihin. Lisäksi toimijoilta tuli ilmoituksia rehuilmoitukset -postilaatikkoon erityisesti omavalvonnassa todettuun salmonellaan, vuosi-ilmoituksiin sekä rekisteröinteihin ja toiminnan muutoksiin liittyen. Luomurehujia koskeviin kysymyksiin vastattiin luomurehu -postilaatikon kautta. Tuontiin liittyviä kysymyksiä ja toimintaa käsiteltiin toimijoiden kanssa rehu-tuonti -postilaatikossa. Vientitodistuksia ja niihin liittyviä kysymyksiä käsiteltiin rehuvientitodistukset -postilaatikossa. Tavoitteena on vastata toimijoilta ja sidosryhmiltä tuleviin kyselyihin 3 - 5 työpäivän kuluessa. Yhteiskäytössä olevien sähköpostilaatikoiden lisäksi kysymyksiä tulee päivittäin rehujaston henkilöstön henkilökohtaisiin sähköposteihin ja puhelimitse. Näihin kysymyksiin vastattiin niin nopeasti kuin mahdollista.

4.2 Valvontakäytännöt

Ruokavirasto edisti valvonnan yhdenmukaisuutta ohjeiden päivittämisen ja laatimisen sekä tiedottamisen, kouluttamisen ja kysymyksiin vastaamisen avulla.

EU-komission järjestämiin BTSF-koulutuksiin (Better Training For Safer Food) ei tämän valvontavuoden aikana osallistuttu, ei verkossa eikä paikan päällä.

Rehervalvontaviranomaisten NordicBaltic -kokous järjestettiin Virossa. Kokoukseen osallistui kolme rehujaostolaista, mikä mahdollisti kolmeen eri rinnakkaiseen työryhmään osallistumisen. Kokoukseen osallistui yhteensä 45 rehuviranomaista Pohjois- ja Baltian maista. Rehujaoston rooli kokouksessa oli aktiivinen. Kaksi jaostolaista toimi eri työryhmien sihteereinä, lisäksi pidettiin esitykset Suomen rehervalvonnan ajankohtaisista aiheista sekä etämyynnin ajankohtaisista.

Valtuutetuille tarkastajille, luomurehutarkastajille ja ELY-keskusten rehutarkastajille järjestettiin kullekin omat koulutuspäivät. ELYille järjestettiin vuoden aikana kolme rehujen tilavalvonnan ajankohtaispalaveria ja kaksi markkinavalvonnan seurantalaveria. Kaikki koulutukset toteutettiin etäyhteyksin.

Rehujaosto osallistui toimintavuoden aikana lukuisiin eri työryhmiin, kuten tuonti, kemiallinen valvonta ja laboratorioyhteistyö, luomu, etämyynti, ehdollisuus, eläimistä saatavat sivutuotteet, laaja lihatiimi, kansallinen seleeniseuranta ja ELY-ohjaus sekä uutena työryhmänä lääkerrehujen yhteistyöryhmä, joka kokoontui kaksi kertaa.

5 AUDITOINNIT JA MUU SAATU PALAUTE

5.1. Komission suorittamat auditoinnit

Rehujaosto osallistui maaliskuussa EU komission Suomeen tekemään tuontitarkastukseen. Tarkastuksen tavoitteena oli arvioida, suoritettiin Euroopan unioniin (EU) rajatarkastusasemien (BCP) kautta tulevien eläinten ja tavaroiden virallinen valvonta asiaankuuluvan EU:n lainsäädännön mukaisesti. Tarkastus kohdistui erityisesti eläinlääkinnällisiin rajatarkastusasemiin Vuosaarella ja Helsinki-Vantaan lentokentällä. Muiden kuin eläinperäisten rehujen osalta tarkastus koski vain EU:ssa tehovalvottavia, asetuksen (EU) 2019/1793 mukaisia rehuja eli käytännössä pähkinöitä ulkolinnuille. Tarkastuksesta saadun palautteen mukaan valvontajärjestelmä toimii, menettelyt ovat dokumentoituja, henkilöstö pätevää ja yhteistyö toimivaltaisten viranomaisen välillä toimivaa. Muiden kuin eläinperäisten rehujen osalta puutteet liittyivät Traces- kirjauksiin: tapauksissa, joissa lähetykset oli siirretty valvontapisteeseen (CP) näytteenottoa varten, erän saapumiskuitaus CP:lle puuttui Traceksen tuloasiakirjalta ja analyysitulokset oli esitetty liian yleisellä tasolla. Edellä mainitut puutteet korjattiin tarkastuksen aikana/ennen

tarkastusraportin valmistumista. Rehuille nimettyjä valvontapisteitä ei valikoitunut tarkastuksen kohteeksi.

EU:n Komissio (DG AGRI) teki Suomeen maataloustukien, ml. ehdollisuus, toimeenpanoon liittyvän tarkastuksen 2.-3.4.2025 etänä ja 12.-16.5.2025 paikan päällä. Komission tekemiin havaintoihin liittyen Ruokavirasto on lähettänyt komissiolle vastineen selvityksineen. Asian käsittely on kesken ja sitä jatketaan komission kanssa bilateraalineuvottelussa 14.4.2026.

5.2 Muut auditoinnit

Arviointi- ja ohjauskäyntejä (AJO) ei resurssisyistä tehty.

5.3 Tarkastajien koulutuksesta antamat palautteet

Valtuutettujen tarkastajien koulutus järjestettiin yhteistyössä lannoitevalvonnan kanssa. Koulutuspäivä koostui rehuosuudesta, yhteisestä osuudesta ja lannoiteosuudesta. Koulutukseen osallistui 10 valtuutettua tarkastajaa, 17 ruokavirastolaista (muuta kuin rehujaaostolaista) sekä yksi Ahvenanmaalla rehualvontaa tekevä viranomainen. Palautetta antoi 12 osallistujaa, joista 7 oli valtuutettuja tarkastajia. Sekä valtuutettujen tarkastajien että ruokavirastolaisten antaman numeerisen palautteen keskiarvo oli 4,4 (asteikolla 1-5, jossa 1=huonoin ja 5=paras). Valtuutetut tarkastajat antoivat parhaat arviot käytännön järjestelyistä (ka 4,7), ruokavirastolaiset kouluttajien ammattitaidosta. Alhaisimmat arviot valtuutetut tarkastajat antoivat asioiden esittämisen selkeydestä (ka 3,9), ruokavirastolaiset ajankäytön tehokkuudesta (ka 4,2). Avoimessa palautteessa kiiteltiin koulutuksesta.

Rehualan alkutuotannon toimijoiden valvontaa ja markkinavalvontaa tekevien ELY-tarkastajien koulutuksesta saatiin palautetta 13 koulutukseen osallistuneelta (97 ilmoittautunutta yhteensä). Lähes puolet osallistujista eivät olleet ilmoittautuneet koulutukseen etukäteen. Saadun numeerisen palautteen keskiarvo oli 4,2 (13 palautetta) asteikolla 1-5 (1=huonoin, 5=paras). Parhaat arviot saivat asioiden esittämisen selkeys, käytännön järjestelyt sekä koulutusmateriaalin taso (kaikissa ka 4,3). Avoimessa palautteessa kiiteltiin koulutusta ja esityksiä. Kehittävässä palautteessa toivottiin uusien asioiden hitaampaa läpikäyntiä sekä pahoiteltiin koulutuspäivän ajankohtaa.

5.4 Asiakaspalautteet

Laitostarkastuksista kerätään jatkuvasti palautetta rehualan toimijoilta. Palautteita saatiin 8 kpl, mikä on peräti 21 palautetta vähemmän kuin edellisellä vuonna ja ylipäätään hyvin paljon vähemmän kuin yleensä. Rehujaaoston henkilöstö ja valtuutetut tarkastajat tekivät yhteensä 75 tarkastusta, joten palautetta saatiin 11:sta prosentista tarkastuksista. Palautteista kuusi koski Ruokaviraston henkilöstön tekemiä tarkastuksia ja kaksi valtuutetun tarkastajan tekemää tarkastusta. Kaikki palautteen antajat kokivat, että tarkastuksesta oli hyötyä toiminnalle. Kaikki palautteen antajat arvioivat tarkastuksen kokonaisuutena erinomaiseksi.

Myös tarkastajan ammattitaito arvioitiin kaikissa palautteissa erinomaiseksi. Avoimessa palautteessa toivottiin hyväksymistarkastuksen hinnan suhteuttamista toiminnan kokoon, kiiteltiin rehuvalvontaa avusta, yhteistyöstä, ystävällisyydestä ja ammattitaidosta, harmiteltiin sähköisen asiointipalvelu Toukon käytön hankaluutta vuosi-ilmoittamisessa sekä toivottiin, että Ruokavirasto huolehtisi henkilöstön riittävydestä ja työhyvinvoinnista. Tarkastuksiin liittyvä palaute saatiin sähköisesti webropol -lomakkeella.

Ruokavirasto kerää pikapalautteita rehualan toimijoiden käyttämästä sähköisestä asiointipalvelusta Toukosta. Vain kaksi rehualan toimijaa vastasi palautekyselyyn ja olivat molemmat tyytymättömiä asiointipalveluun. Pikapalautteessa kysyttiin erikseen onnistumista seuraavissa osa-alueissa: helppokäyttöisyys, palvelun nopeus, sisällön selkeys, toimintavarmuus ja ulkoasu. Palautteissa palvelun helppokäyttöisyyttä, selkeyttä ja toimintavarmuutta toivottiin parannettavan.

6 VALVONNAN RESURSSIT

Ruokavirasto vastaa rehuvalvonnan toimeenpanoon liittyvistä viranomaistehtävistä. Kemiallisen elintarviketurvallisuuden yksikön (KETU) rehujaostossa oli toimintavuonna käytettävissä rehuvalvontaan yhteensä noin 8,5 htv:tta. Ruokavirasto käyttää apunaan valtuuttamia ja kouluttamia tarkastajia sekä Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten (ELY-keskusten) tarkastajia. ELY-keskusten toiminta lakkasi 31.12.2025. Rehuvalvonnan tehtävät siirtyivät 1.1.2026 toimintansa aloittaneisiin elinvoimakkeuksiin. Valtuutettujen tarkastajien resursseja arvioidaan käytetyn noin 2 htv:tta (sisältäen rehuvalvonnan näytteenotto- ja tarkastustehtäviä, pl. luomurehutarkastukset). Htv-arvio on laskennallinen ja suhteutettu valtuutetuille tarkastajille maksettuihin palkkioihin. ELY-keskusten tarkastajien resursseja käytettiin noin 1,6 htv:tta rehujen markkina-, tila- ja tuotantoeläinten rehuja myyvien vähittäiskauppojen valvonnassa sekä lääkerehujen tilasekoittajien hyväksyntätarkastuksissa. Markkinavalvontaa tehtiin viidessä teema-ELYssä.

Tarkastajien rehuista ottamat viranomaisnäytteet analysoidaan kansallisissa vertailulaboratorioissa Ruokavirastossa, Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen laboratoriossa ja tarvittaessa Tullilaboratoriossa sekä tietyissä tapauksissa Ruokaviraston hyväksymissä laboratorioissa (salmonella). Rehulain mukaisesti hyväksytyjä virallisia laboratorioita salmonellan määrittämiseen rehuista on neljä. Lisäksi kahdeksalla rehualan toimijoiden omavalvontalaboratoriolla on rehulain mukainen hyväksyntä salmonellan analysoimiseksi lakisäätöistä omavalvontanäytteistä. Kemialliset määritykset ja mikrobiologiset tutkimukset tehdään rehuista pääsääntöisesti Ruokaviraston tutkimuslaboratoriossa. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen tutkimuslaboratorio tekee kuitenkin rehujen viranomaisnäytteiden dioksiini- ja PCB-yhdisteiden sekä PFAS-yhdisteiden määritykset. Rehujen muuntogeenisyyttä voidaan myös analysoida Tullilaboratoriossa. Ruokaviraston tutkimuslaboratorio voi tarvittaessa teettää analyyskejä alihankintana.

Valvontasuunnitelma suhteutetaan aina käytettävissä olevaan henkilöstöresurssiin valvontasuunnitelman laatimisen yhteydessä käytettävissä olevan tiedon perusteella. Rehervalvonnan viroista hieman yli 1,5 oli täyttämättä valvontavuoden aikana. Valvontavuodelle suunniteltu valvonta yleisesti ottaen toteutui. Haasteita suunnitelmallisen valvonnan toteutumiselle aiheuttavat erityistilanteet sekä valvontasuunnitelman ulkopuolelta tulevat hyväksymishakemukset. Vuoden lopussa aktivoitui uudestaan hyväksytyyn rehun lisäaineeseen liittynyt kohu, joka aiheutti lukuisia yhteydenottoja jaostoon. Myös toimijoiden omavalvonnassa todetut salmonellat työllistivät jaostoa. Salmonella- ja muiden erityistilanteiden hoitaminen priorisoituu korkealle jaoston toiminnassa ja jos tapauksia on valvontavuoden aikana paljon, se vaikuttaa suunnitellun valvonnan toteutumiseen ja/tai työaikakertymiin. Tänä valvontavuonna erityistilanteiden hoitamiseen kului poikkeuksellisen vähän työaikaa suhteessa useaan aiempaan vuoteen. Erityistilanteiden hoitamiseksi kirjattiin työaikaa noin 20 henkilötyöpäivää eli yhden henkilön täyspäiväinen työaika noin neljän viikon ajan. Tämän valvontavuoden aikana lisätyötä aiheuttivat erityisesti sähköisen näytteenottopöytäkirjan käyttöönotto ja aluehallintouudistus. Merkittävin ja yllätyksenä tullut lisätyöllistäjä oli kuitenkin loppuvuodesta tullut hyväksymishakemusten suma, joka liittyi erityisesti lääkerehun tilasekoittamiseen. Erityistilanteiden ohella hyväksymishakemukset priorisoituvat rehujaostossa, koska hyväksyminen on toiminnan edellytys.

Rehujaosto vastasi valvontavuoden aikana kahdeksaan median yhteydenottoon. Yhteydenottoja tuli puhelimitse ja sähköpostitse, haastatteluja annettiin ja kysymyksiin vastattiin puhelimitse, sähköpostitse sekä video/televisiohaastatteluissa. Tiedonkeruuseen, haastatteluihin, kysymyksiin vastaamiseen ja artikkelien tarkistamiseen kului yhteensä noin viisi henkilötyöpäivää eli yhden henkilön täyspäiväinen työaika viikon ajan.

Rehujaoston tehtäväkenttään liittyen tuli yksi tiedonluovutuspyyntö liittyen hyväksytyyn rehun lisäaineeseen ja kolme pyyntöä liittyen rehuista vuosittain kerättäviin määrätietoihin. Tiedonluovutuspyynnöt tulevat ja ne koordinoidaan Ruokaviraston keskitetyn tiedonluovutuksen kautta. Tietopyyntöjen käsittelyyn ja aineiston koostamiseen arvioidaan kuluneen rehujaostossa noin yksi henkilötyöpäivä.

Sähköisen asioinnin ja raportoinnin kehittämiseen käytettiin suunnitellusti hyvin paljon resursseja. Sähköinen näytteenottopöytäkirja saatiin käyttöön kaikilla valvontalinjoilla. Valtuutettujen tarkastajien ja ELY-keskusten tarkastajien kouluttaminen, neuvominen ja ohjeistaminen sähköisen näytteenottopöytäkirjan käyttöön vei merkittävästi työaikaa erityisesti vuoden alussa. Myös SALLI-hankeen puitteissa luotuun ja julkaistuun rehualan toimijoiden sähköiseen vuosi-ilmoittamiseen asiointipalvelu Toukossa tehtiin jatkokehitystyötä erityisesti ohjeistukseen ja prosessin hiomiseen liittyen. Vuosi-ilmoitusten käsittelyyn liittyvän prosessin hiomisesta johtuen vuosi-ilmoitukset saatiin käsiteltyä ennätysajassa. Nopean käsittelyn seurauksena kevään valvontaraporttiin saatiin koostetuksi tilastot edellisen vuoden rehujen valmistus- ja tuontimääristä. SALLI-hanke on Ruokaviraston Elintarvikeketju- ja laboratorio- ja tutkimuslinjan yhteinen sähköisen asioinnin kehittämiseen liittyvä hanke, johon rehujaosto osallistuu. SALLI-hankkeessa kehitetään rehervalvonnan sähköisen asioinnin palveluja. Osa SALLI-hankkeen puitteissa suunnitelluista rehervalvonnan

työkaluista ei valitettavasti toteudu tämän projektin aikana, vaan jäävät odottamaan päätöstä SALLI2-hankkeen toteutumisesta. Tällaisia osa-alueita ovat vuosi-ilmoittamisen web-portaali, rehualan alkutuotannon toimijoiden sähköinen rekisteröityminen, asiointi ja rekisteri, kuulemismenettely Touko-asiointipalveluun ja todisteellinen tiedoksianto sekä hyväksymishakemusten sähköistäminen. SALLI-hankkeelle kirjattiin valvontavuoden aikana rehujaoston työaikaa yhteensä 20 henkilötyöpäivää eli noin 143 tuntia (v. 2024: 430 tuntia). Myös käytössä olevien tietojärjestelmien ylläpito- ja kehitystyö vaatii merkittävästi resurssia myös substanssista.

Rehervalvonnan seuraamusmaksu (rehulaki, 51§) ja rehualan toimijan luotettavuus (rehulaki, 18§) ovat hyviä työkaluja valvonnalle, mutta niiden soveltaminen valvonnassa on tavanomaisempia hallinnollisia toimenpiteitä työläämpää ja vaatii niin ikään resurssia.

Valvontavuoden aikana rehujaoston hoidettavaksi tuli valvontasuunnitelman ulkopuolisia erityistilanteita. Yksikään erityistilanne ei kuitenkaan ollut yhtä laaja tai poikkeuksellinen kuin edellisten vuosien koiranruokiin liittyneet erityistilanteet. Median yhteydenottojen määrä ja niiden hoitamiseen kulunut työmäärä oli merkittävästi vähäisempi kuin kahtena edellisenä vuotena. Myös tietopyyntöjä tuli vähemmän ja SALLI-hanke sekä muu digikehittäminen vaati vähemmän jaoston työaikaa kuin aiempina vuosina. Edellä mainittujen työtehtävien vähäisempi määrä vaikutti suotuisasti jaostolaisten työaikakertymiin ja henkilöstön jaksamiseen valvontavuoden aikana.

Ruokaviraston ja siten myös rehervalvonnan resurssit ovat vähentyneet. Yhteistoimintaneuvotteluista seurasi pysyvä resurssivähennys, minkä lisäksi on ollut ja on edelleen täyttämättömiä sijaisuuksia. Resurssien väheneminen tarkoittaa tehtävien karsimisen jatkamista. Karsimisella on vaikutuksia valvontaan sekä rehualan toimijoiden, kuluttajien, median ja sidosryhmien palvelemiseen, neuvomiseen, ohjeistamiseen ja ohjaamiseen.

7 MUUTOKSET SEURAAVAN VUODEN VALVONTAAN

Valtion aluehallinnon uudistus toi rehervalvontaankin rakenteellisia muutoksia sekä valvonnan suunnittelun ja raportoin kehitystyötä. Kehitystyötä tehtiin tiiviisti jo vuoden 2025 puolella, aluehallintouudistus tuli voimaan vuoden 2026 alusta. Aluehallintouudistuksessa koottiin valtion lupa-, ohjaus- ja valvontatehtäviä uuteen valtakunnalliseen Lupa- ja valvontavirastoon sekä muodostettiin uudet alueelliset elinvoimakeskukset entisten Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten eli ELY-keskusten pohjalta. Aluehallintovirastot lopettivat toimintansa ja noin 60 henkilöä siirtyi Ruokavirastoon. Rehualan alkutuotannon toimijoiden ja elintarviketuotantoeläinten rehujen vähittäiskaupan valvonta sekä markkinavalvonnan näytteenotto siirtyivät Ely-keskuksista elinvoimakeskuksiin. Edellä mainittujen toimintojen ohjaus säilyi Ruokavirastossa.

Rehervalvonnan ykkösprioriteetti on elintarviketuotantoeläinten rehujen valvonta, koska niillä on suora yhteys elintarviketurvallisuuteen. Kakkosprioriteetti ovat lemmikkieläinten rehut ja kolmantena tulevat turkiseläinten rehut. Kuluttaja- ja mediakiinnostus kohdistuu ennen kaikkea lemmikkieläinten rehuihin ja niiden valvontaan. Erityistilanteiden aiheuttama, valvontasuunnitelman ulkopuolelta tuleva työmäärä vaihtelee merkittävästi vuosittain, jolloin resurssin varaaminen niihin on ja tulee jatkossakin olemaan haastavaa. Käytännössä vähänkään merkittävämistä erityistilanteista seuraa merkittävää henkilöstön kuormitusta ja työaikakertymiä, suunnitelmallisen valvonnan kärsimisen lisäksi. Erityistilanteiden hoitamiseen kulunutta työaikaa seurataan työajanseurantakoodin avulla.

Rehualan toimijoihin kohdistuvat laitostarkastukset toteutetaan ELMO-tietojärjestelmässä luodun riskiperusteisen suunnitelman avulla. Jos rehua valmistetaan vain omaan käyttöön, toiminta on pakkaamista tai toiminta on erittäin pienimuotoista, jätetään tällaiset kohteet jatkossakin tarkastusten ulkopuolelle. Tarkastettavien rehualan toimijoiden määrä säilyy edellisen vuoden tasolla. Valvontavuoden tarkastuskäynneistä noin 30 % tehdään ennalta ilmoittamatta niitä varten laaditun, hieman suppeamman tarkastuskertomuslomakkeen avulla.

Rehujen viranomaisnäytteiden suunniteltu määrä on jonkin verran suurempi kuin edellisenä vuonna. Näytteenottoa kohdennetaan siten, että rehunäytteistä on mahdollista tutkia mahdollisimman laajasti erityisesti kemiallisia haitallisia ja kiellettyjä aineita. Kemiallisten multimenetelmien käyttö valvonnassa lisää yksittäisestä rehunäytteestä tehtävien analyysien määrää. Rehervalvonnan yksittäiselle näytteelle tekemä riskiperusteinen analyysien määrittely on rehujen tuotevalvonnassa siten ensiarvoisen tärkeää. Tämä tuotevalvonnan riskiperusteinen kohdentaminen lisää osaltaan rehujen valvonnan vaikuttavuutta.

Petoksellista toimintaa ja harhaanjohtamista pyritään rehujaostossa ehkäisemään ja tunnistamaan sekä tuotevalvonnassa että toimijoiden valvonnassa. Rehervalvonta tekee jatkossakin yhteistyötä mm. Tullin ja elintarvikevalvonnan kanssa. Etämarkkinoinnin valvonnassa valvontaa tullaan resurssien puitteissa jatkossakin kohdentamaan erityisesti hevosten ja lemmikkieläinten rehujen markkinointiväittämiin. Valvontaa kohdennetaan kotimaisiin rekisteröityihin rehualan toimijoihin.

Sähköisen asioinnin kehittämiseen panostetaan myös tulevina vuosina (ks. kohta 6 Valvonnan resurssit). Panostamismahdollisuudet riippuvat paitsi käytettävissä olevasta substanssista ja IT:n resurssista, myös IT-budjetista. Tavoitteena on toiminnan tehostaminen pitkällä aikavälillä. Vuosi-ilmoitustilastot saataneen Elmon ja Qlikin kautta Tietolaariin. Vuosi-ilmoittamisen excel-lomakkeiden muutoksista johtuvat muutokset toteutetaan Toukoon ja Elmoon. Jos Toukon kehittämisessä riittää resursseja, hyväksyntähakemukset saadaan Toukoon eli pois paperiprosessista. SALLI-hankkeesta ei tulla saamaan kehittämisresurssia vuosi-ilmoittamisen sovellusversiolle vielä tulevanakaan vuotena.

Sähköisen raportoinnin osalta Ruokavirasto jatkaa Qlik -raportointityökalun kehittämistä. Rehervalvonnan Qlik-työkalu parantaa merkittävästi Elmoon tallennettavan tiedon hyödyntämistä. Elmosta Qlikin kautta Avoimeen tietoon (jatkossa Tietolaariin) siirtyvä tieto

on sidosryhmien ja kansalaisten hyödynnettävissä. Avoimesta tiedosta Tietolaariin siirtymiseen liittyen joudutaan tekemään testaustyötä myös rehujaostossa. Qlik on jo helpottanut ja helpottaa edelleen erilaisten yhteenvetojen tekemistä sekä riskiperusteisen valvonnan suunnittelua ja toimeenpanoa. Qlikiä hyödynnettiin merkittävästi myös tämän raportin tekemisessä.

Rehuvalvonnan perustyön hoitamista haastavat viraston tiukan taloustilanteen lisäksi erilaiset erityistilanteet. Niin sanottujen perinteisten salmonellaan liittyvien erityistilanteiden ohelle on noussut esimerkiksi raaka-aineisiin ja kansainväliseen rehualan toimintaan liittyviä erityistilanteita ja haasteita, joiden hoitaminen operatiivisen perustyön ohella tulee olemaan rehuvalvonnalle haasteellista jatkossakin. Kotimaisten lemmikkieläinten ruokien valmistajien määrä on kasvanut ja tuotevalikoima laajentunut, mikä on kasvattanut myös kotimaisen valmistuksen valvonnan tarvetta. Myös käsiteltyjä eläinvalkuaisia valmistavien toimijoiden määrä on ollut kasvussa. Turkisalan rehualan toimijoiden määrä sekä turkiseläinrehujen valmistusmäärä on sitä vastoin edelleen laskenut.

Tiukasta resurssitilanteesta johtuen yksityishenkilöiden rehuja koskeviin yhteydenottoihin ei olla pääsääntöisesti pystytty enää vastaamaan. Tilanne jatkuu samanlaisena. Sähköpostitse tulleisiin kysymyksiin vastataan automaattivastauksella, jossa kerrotaan linjauksesta ja ohjataan nettisivuille rehuja ja rehuvalvontaa koskevan tiedon äärelle. Tätä henkilökohtaisen palvelun vähentymistä paikattiin Usein kysytyä lemmikkien ruoista ja niiden valvonnasta -palstalla. Em. palsta on Usein kysytyä rehuista -palstan lisäksi ja sitä täydennetään tarpeen ja mahdollisuuksien mukaan. Yksityishenkilöiden yhteydenottojen sisältö kuitenkin huomioidaan valvonnassa. Rehuihin liittyvissä ongelmatapauksissa kuluttajat ohjataan automaattivastauksessa olemaan yhteydessä rehun ostopaikkaan, valmistajaan tai maahantuojaan. Valmistajalla ja maahantuojalla on vastuu rehujensa laadusta ja turvallisuudesta. Rehuvalvonnan resurssit keskitetään tilanteiden selvittämiseen rehualan toimijoiden kanssa.

Median saamaa palvelua on jouduttu rajaamaan ja rajauksista tullaan pitämään kiinni jatkossakin. Median kysymykset pyydetään sähköpostitse ja niihin myös vastataan sähköpostitse. Mahdollisten median tarvitsemien videotallenteiden nauhoitusajankohdasta sovitaan erikseen, ml. kysymykset ja vastauksen toivottu pituus.

Resurssi- ja työmäärä vaikuttavat väistämättä sekä valvontaan että rehualan toimijoiden, kuluttajien, median ja sidosryhmien saamaan palveluun.